

2023 • Jaro • Spring

Magazín

Leo Express

CZ

Téma

**Symbols
našeho domova**

Adam Gebrian

**Každý
by měl najít
svůj talent**

EN

Topic

**Symbols
of our Home**

Adam Gebrian

**Everyone
Should Find
Their Talent**

POJISTÍME VÁS VE VŠECH SMĚRECH

Česká podnikatelská
pojišťovna

A je to pojištěno!

Vážení cestující,

CZ Vítejte u jarního vydání Magazínu Leo Express, které se ponese v duchu tradic. Vezmeme vás za tradičními i netradičními zvyky napříč Českem a potěšíme také milovníky vinylových desek, které v dnešní době zažívají renesanci. Pokud berete život s nadhledem, určitě se rádi občas vypravíte na jednu z českých rozhleden. Poradíme vám, z jaké si užijete ten nejhezčí výhled. Vydáme se na výlet do Spišské Nové Vsi, které se přezdívá Brána do (Slovenského) ráje a pyšní se jak historickými skvosty, tak přírodními krásami. Na Slovensku zůstaneme – letos totiž chystáme start regionálního provozu na trati mezi Bratislavou a Komárnem a prozradíme vám, jak příprava takového projektu probíhá. O současných výzvách, a to nejen na palubě našich vlaků, si popovídáme s naším IT specialistou Michalem Havlíčkem.

Věříme, že cestování našimi vlaky je vaší oblíbenou tradicí. •

Vaše Lea

Dear passengers,

EN Welcome to the spring issue of Leo Express Magazine which is full of traditions. We will take you to traditional and modern habits in Czechia, and we have something for lovers of vinyl records which are currently enjoying a revival. If you like to have perspective on life, be sure to visit one of the interesting Czech lookout towers – we will give you tips for most exciting vistas. We will take you on a trip to Spišská Nová Ves, called the Gate to Paradise, a town which can boast numerous historical and natural wonders. And once we are in Slovakia, we shall have a look at our planned launch of the line between Bratislava and Komárno to see how it is going. We will discuss the current technological challenges not only on our trains with our IT specialist Michal Havlíček.

We hope that the journeys on our trains are your favourite tradition. •

Yours Lea

DESTINACE | DESTINATION

- 10 Na dohled od ráje |
Paradise in View

SLOVENSKO | SZLOVÁKIA

- 16 Regionálna doprava v Podunajsku |
Regionális közlekedés a Dunamenti régióban

TÉMA | TOPIC

- 22 Symboly našeho domova |
Symbols of our Home

TÉMA | TOPIC

- 30 Černé desky jsou... Trendy! |
Black Records... the Trend is Back!

TÉMA | TOPIC

- 40 Branky, body, kuriozity |
Curious Sports

INSPIRACE | INSPIRATION

- 46 Každý by měl najít svůj talent |
Everyone Should Find Their Talent

INSPIRACE | INSPIRATION

- 72 Výlety s nadhledem |
Trips Viewed from Above

CZ Bezpečná tiskovina

Obálka Magazínu Leo Express je ošetřena anti-mikrobiálním lakem, který z něj dělá bezpečnou tiskovinu. Časopis si tak mohou bezpečně prohlédnout všichni cestující, aniž by se stal přenašečem bakterií, plísní nebo virů.

EN Safe printout

The cover of this magazine is treated with anti-microbial coating, which makes it a safe printout. In this way, all passengers can look safely through it without the magazine becoming a carrier of bacteria, fungi and viruses.

Magazín Leo Express**Pro Leo Express vydává |****Published for Leo Express by:**

COT group s. r. o., komplex
Olšanka, Táboritská 1000/23,
130 00 Praha 3. IČO: 25098853

Redakční rada | Editorial board:

Eva Frindtová, Emil Sedlařík,
Lea Macíková, Petr Manuel Ulrych

Texty / Texts:

Lucie Bezoušková, Kateřina Konopíková,
Linda Pacourková, Julie Válková, Petr
Manuel Ulrych

Překlad | Translation:

Kateřina Šebková

Korektury | Proofreading:

Pavel Tahovský

Foto | Photos: Není-li uvedeno jinak,

jsou fotografie z Shutterstock.com |
Shutterstock.com – unless others
copyrights.

Foto na titulní straně | Cover photo:

Shutterstock.com

Grafická úprava a sazba |**Graphic Layout and****Composition:** Eva Smrčková**Produkce | Production:**

Jan Doležal, Julie Válková

Tisk | Print: H.R.G. spol. s r.o.**Inzerce | Advertisements:**

COT group, s. r. o.
Tel.: +420 226 257 720

Vydavatel neručí za obsah inzerátů. |

The publisher carries no legal
responsibility for the content of
any advertisements appearing
in this magazine.

Registrace Ministerstva kultury České
republiky | Registration of the Ministry
of Culture of the Czech Republic:
MK ČR E 20950

Vychází 4× ročně |
Published 4 times a year

Místo vydávání | Place of publication:

Praha | Prague

Vydání | Publication:

duben-červen 2023
April-June 2023

Uzávěrka příštího vydání |**Copy Date of the Next Issue:**

15. 5. 2023 / 15 May 2023

Objevte Královéhradecko na kole

Hradecké městské lesy

Zámky na Orlici

Trutnov trails

Cyklobusy v Krkonoších

Cyklotipy najdete na
hkregion.cz/cyklistika

Poznejte tradiční řemesla

Dům pod jasanem Trutnov

Podorlický skanzen v Krňovicích

Expozice textilního tisku ve Dvoře Králové n. L.

Výroba vánočních ozdob v Jičíně

Královéhradecký
kraj

Výlety za řemeslem najdete na
remeslahk.cz

TIPS

TIPY

PRAŽSKÉ JARO 2023

Na zahajovacím koncertu zazní Smetanova Má vlast v podání Orchestru Velšské národní opery z Cardiffu s šéf-dirigentem Tomášem Hanusem. Rezidenčním umělcem 78. ročníku bude violista Antoine Tamestit. V čele Symfonického orchestru Bavorského rozhlasu se představí Daniel Harding a Essenští filharmonici přijedou s šéfdirigentem Tomášem Netopilem. České orchestry budou dirigovat John Adams, Klaus Mäkelä nebo Oksana Lynivová.

PRAGUE SPRING 2023

The Welsh National Opera Orchestra from Cardiff conducted by Tomáš Hanus is to open the festival with Bedřich Smetana's "My Fatherland". The Artist-in-Residence of the 78th festival is the violist Antoine Tamestit. Czech orchestras will be conducted by John Adams, Klaus Mäkelä or Oksana Lyniv.

12. 5. – 2. 6. 2023
www.festival.cz

1

PRAHA
PRAGUE

2

OLOMOUC
OLOMOUC

FLORA OLOMOUC

Největší svátek květin aneb mezinárodní květinová a zahradnická výstava Flora Olomouc 2023. Středobodem proslulé akce bude již tradičně hlavní expozice v pavilonu A, připraveny budou i velké Zahradnické trhy, několik gastrozón a pestrý doprovodný program. Ten mimo jiné zahrnuje workshopy, hudební vystoupení, aktivity pro děti a také odpočinkové zóny.

FLORA OLOMOUC

The greatest feast of flowers, the international gardening exhibition Flora Olomouc 2023, shall offer a gardening market or several food zones, but the main focus, as usual, shall be the main exhibition in Pavilion A. The interesting supporting programme will include workshops, music performances, activities for children, and relaxation zones.

20.-23. 4. 2023

www.flora-ol.cz/akce/flora-olomouc

3

OSTRAVA
OSTRAVA

SIAN EVANS A KOSHEEN

Charismatická britská zpěvačka Sian Evans, která je se svojí kapelou Kosheen v životní formě, vystoupí v rámci svého českého turné v jedinečném prostředí letní scény v areálu Slezskoostravského hradu. Jako oficiální host vystoupí pražská parta Adovany, pozoruhodný objev české scény poslední doby. Kromě Ostravy potěší Kosheen své příznivce také v Brně a během dvou koncertů v Praze.

SIAN EVANS AND KOSHEEN

The charming British singer Sian Evans and her band Kosheen have never been in better shape. Within their Czech tour, they are to play a gig on the magnificent summer stage of Silesian Ostrava Castle. Their official guest shall be the Prague band Adovany, a remarkable phenomenon on the Czech music scene of recent years. Kosheen will also play a gig in Brno and two in Prague.

4. 6. 2023

<https://1url.cz/@KOSHEEN>

Tat'ka Šmoula vás zve do originální Šmoulí vesnice

Udělejte si výlet za šmouly!

Postavičky z nejpopulárnějšího evropského komiksu slaví 65 let od svého vzniku a rády se s vámi o svoji radost podělí. Na Výstavišti v Brně vyrostla originální Šmoulí vesnice.

Co vás tam čeká?

Svět šmoulů přichází do Česka poprvé. Šmoulové si pro vás a vaše děti připravili spoustu úkolů a dobrodružství. Dokážete společně zachránit les? Vyzkoušejte si to! Vydejte se s Tatškou Šmoulou a jeho přáteli do začarovaného lesa a vyzrajte nad zákeřným čarodějem Gargamelem a jeho kocourem Azralem.

7000 m² zábavy

Otevřeno od 10 do 19 hod

o víkendech od 9 do 19 hod

Dvě patra za jedno vstupné!

Hravou formou se dozvíte, jak se správně chovat k životnímu prostředí. Prohlídku Šmoulí vesnice završí let na čápovi prostřednictvím virtuální reality. Tím však zábava zdaleka nekončí!

Užijte si zdravý pohyb

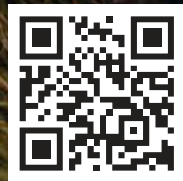
Dobrodružství pokračuje v 1. patře, kde se můžete těšit na unikátní dráhu pro kolečkové brusle, LEGO hernu, dopravní hřiště a závody autíček. A pro větší děti i dospělé nejlepší virtuální realita v Brně.

NORDBLANC-OBCHOD.CZ

ZAŽIJTE PŘÍRODU NAPLNO

S NORDBLANC si můžete užívat krásy přírody ve velkém stylu. Moderní kousky vyrobené z vysoce kvalitních materiálů jsou navrženy tak, aby posunuly jarní turistiku a sporty na zcela novou úroveň. Připravte se na nezapomenutelné outdoorové zážitky!

Na dohled od ráje

Za dobrodružstvím a nezapomenutelnými zážitky není nutné jezdit nikam daleko. Některé máme přímo na dosah ruky. Stačí se jen rozhlížet, nebo správně vystoupit z vlaku. Pojeďte s námi objevit krásy slovenského města Spišská Nová Ves, kterému jeho obyvatelé přezdívají Brána do ráje.

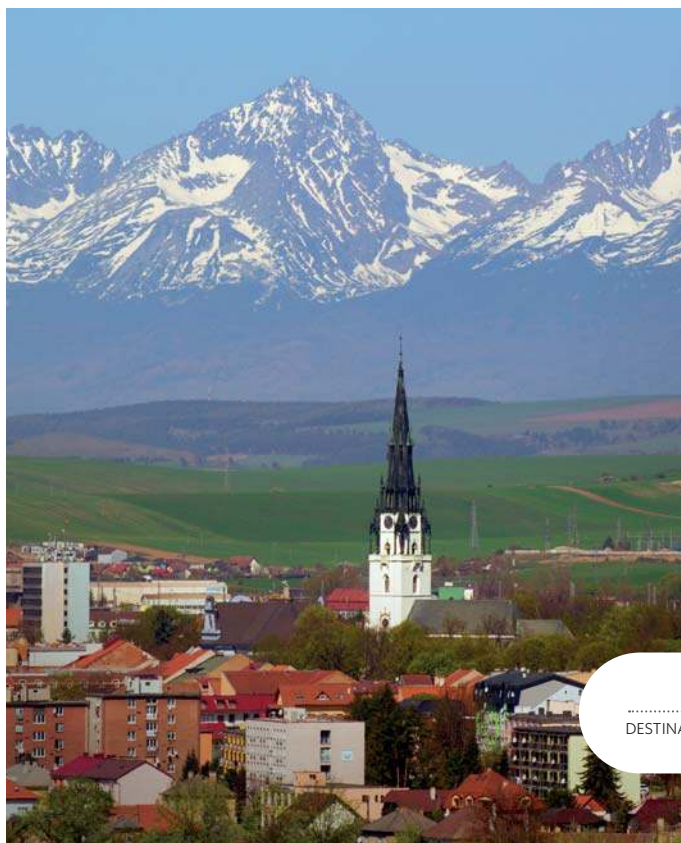
TEXT: Kateřina Konopíková FOTO: Shutterstock.com

Paradise in View

You do not need to travel the world for adventure and memorable experiences. Some can be found within easy reach. Just look around – and get off at the right train station. Join us to explore the beauties of the Slovak town Spišská Nová Ves, nicknamed the „Gateway to Paradise“.

CZ Historie Spišské Nové Vsi sahá až do mladší doby kamenné. Nynější název dostalo město až po svém založení ve 13. století, a to spojením obcí Iglov a Nová Ves. Propojením těchto obcí nevzniklo jen město, ale byly položeny i základy sounáležitosti, jednoty, trpělivosti, spolupráce a hlavně výdrže. Obyvatelé museli společně odrazet nájezdy Turků, plenění Thökölyho armády a v letech 1709 a 1712 například překonat epidemii moru. V únoru 1848 byla velká část města během maďarského povstání vypálena a v roce 1939 Maďaři ostřelovali místní letiště, z čehož plyne pro Spišskou Novou Ves jedno prvenství. Spišská Nová Ves byla v Evropě první, kdo zaznamenal blížící se hrůzy 2. světové války.

Město sice nikdy nepatřilo k těm největším, ovšem právě díky své bohaté minulosti se může rovnat leckterému milionovému konkurentovi. Významným ho především dělá zvonařská tradice, tradice →

11
DESTINATION

Do Spišské Nové Vsi se pohodlně svezete vlaky Leo Express.

Leo Express trains are a comfortable way to get to Spišská Nová Ves.

making, but there is also a rich tradition of pottery, renowned markets, and a multitude of architectural jewels, of which some rank among European highlights.

EN The history of Spišská Nová Ves reaches back to the New Stone Age, but the name comes from the 13th century, when the new town was formed by merging the villages of Iglov and Nová Ves. The history of the town is a story of devotedness, unity, patience, collaboration, and mainly perseverance. Its inhabitants were repeatedly threatened by the Turkish invasion, the looting of the Thököly army, or two plague waves in 1709 and 1712. In February 1848, a large part of the town was burned down during the Hungarian uprising. In 1939, the local airport was shelled by the Hungarians. This made Spišská Nová Ves the first place in Europe to experience the terrors of the approaching Second World War.

The town has never been among the biggest, but its rich history can compete with many larger cities. It is famed for the highly developed craft of bell

TWO PRIMACIES OF SPIŠSKÁ NOVÁ VES

When visiting Spišská Nová Ves, be sure not to miss the Roman Catholic church of the Assumption of Virgin Mary built in the late 14th century, which boast several unique features. Looking at its walls, you will see as many as seven clocks, which inspired visitors to call the inhabitants of the town "Blind". Its 70-m Neo-Gothic tower is the highest →

kameninového nádobí, pořádání jarmarků, mnoho architektonických skvostů nebo i unikáty dosahující evropského měřítka.

DVĚ „NEJ“ SPIŠSKÉ NOVÉ VSI

Pokud se rozhodnete navštívit do Spišské Nové Vsi, rozhodně nesmíte vynechat kostel Nanebevzetí Panny Marie z 2. poloviny 14. století. Tento římskokatolický farní kostel nelze zařadit mezi běžné církevní stavby, neboť se pyšní hned několika výjimečnostmi. Na svých bocích má 7 ciferníků, což je nezvyklý a nevidaný počet, který obyvatelům zajistil přezdívku Slepí Spišáci. Nejdůležitější je ovšem jeho neogotická věž, která je díky svým 70 metrům nejvyšší na Slovensku. Chcete-li nahoru, musíte překonat 155 schodů a následně se můžete pokochat výhledem na celé město, nádhernou krajinu Slovenského ráje nebo na vrcholy Vysokých Tater.

Druhým charakteristickým znakem města je náměstí netypického čočkovitého tvaru, které je nejdelší svého typu v Evropě. Neobvyklý tvar a délka ale není to jediné, co náměstí nabízí. Nachází se zde řada historických památek, centrální park, mnoho restaurací i útulných kaváren.

PRO MILOVNÍKY KULTURY A HISTORIE

Až vyslovíte své přání do zvonu mistra Konráda na Místě přání, čekají vás další historické skvosty. Spišská Nová Ves totiž nabízí k prohlídce značné množství kostelů a jiných staveb. Za návštěvu jistě stojí kostel Božího milosrdenství, Evangelický kostel nebo Reduta.

Reduta je postavena v secesním stylu mezi lety 1899–1902. V minulých dvou stoletích, stejně jako v současnosti, byla vnímána a stavěna jako „chrám krásy, dobra a pravdy“. Jedná se o nádhernou stavbu velmi ojedinělého tvaru, což potvrzuje fakt, že je jednou z osmi posledních svého druhu. Kromě divadla skrývá Reduta koncertní sál, restauraci a kavárnu, přičemž v minulosti byla část prostoru využívána dokonce jako hotel. Samotné divadlo můžete částečně spatřit hned zvenčí, neboť z budovy přímo vystupuje. Díky svému půlkruhovému tvaru, který navazuje na podélný půdorys zbytku budovy, již z dálky upoutá vaši pozornost.

SPIŠSKÝ SEDMÝ DIV

Na světě se nachází plno unikátních a nádherných míst. Sedm →

Charakteristickým znakem města je náměstí netypického čočkovitého tvaru, nejdelší svého typu v Evropě

The lentil-shaped square of Spišská Nová Ves is the longest of its kind in Europe

EN → church tower in Slovakia. If you manage to climb the 155 stairs to the top of the tower, you will be rewarded with a breathtaking view of the town, the beautiful landscape, and the outline of the peaks of the High Tatras.

The church is located in a unique lentil-shaped square, which is the longest of its kind in Europe. Its shape and length, however, are not the only things to admire there. There are numerous historical monuments, a park and many restaurants and cafes.

FOR CULTURE AND HISTORY ENTHUSIASTS

After you have used Master Konrad's bell at the "Place of Wishes", there are many other historical jewels awaiting. Spišská Nová Ves offers a number of churches and other old buildings. Be sure to visit the Roman Catholic Church of Divine Mercy, the Evangelic Church or the Odeum.

Designed to represent a "temple of beauty, virtue and truth", the Odeum was built between 1899 and 1902. It is a beautiful Art Nouveau building of a remarkable shape – one of only eight extant buildings of its kind. In addition to the theatre hall, the building also includes a concert hall, a restaurant, and a café. A part of the building used to serve as a hotel. The semi-circular domed structure of the theatre hall will catch your attention from a distance. It protrudes from and contrasts with the rectangular main building. →

z nich bylo vybráno a společně tvoří „Sedm divů světa“. Spišská Nová Ves nechtěla být pozadu, a proto místní občané vytvořili seznam svých vlastních „7 divů města“.

Jeden z nich navazuje na dlouholetou tradici pořádání trhů. Spišský jarmark se těší obrovské oblibě nejen u obyvatel města, ale také u návštěvníků, kteří se sem sjíždějí ze všech koutů Slovenska i ze zahraničí. Jarmark se koná každoročně již přes 60 let a nabízí od každého něco. Pro vyznavače adrenalinu je zde postaveno až 46 zábavních atrakcí. Pokud máte raději klidnější zážitky, můžete si vychutnat řadu divadelních a jiných kulturních představení, okusit místní pochoutky nebo zavítat na „Pivkobraní“, o které byl jarmark rozšířen v posledních letech.

PŘÍRODA I DOBRODRUŽSTVÍ ZA ROHEM

Když budete mít pocit, že jste se již dost nabažili ruchu města, čeká na vás klid a ticho v podobě Slovenského ráje. Slovenský ráj se nachází pouhých pět

kilometrů od Spišské Nové Vsi a nabízí nespočet přírodních krás, aktivit, možných výletů a adrenalinových zážitků.

Slovo „ráj“ v názvu není vůbec nadnesené. Kousek toho „svého“ si tu najde opravdu každý. Celé okolí je protkané turistickými trasami různé náročnosti, v zimě můžete využít spoustu kilometrů sjezdovek i tras pro běžecké lyžování. Na své si přijdou i příznivci horolezectví při zdolávání místních specifických ferrat.

Se Slovenskem se také pojí mnoho památek, které jsou zapsány na seznamu UNESCO. Jednou z nich je Spišský hrad. Na první pohled byste ho možná zařadili mezi ty skotské či anglické, neboť prostranství i samotný hrad vám je bude velmi připomínat. Návštěvou zříceniny, která díky své rozloze patří mezi největší hradní komplexy v Evropě a zároveň je i nejrozsáhlejší hradní zříceninou ve střední Evropě vůbec, se přenesete zpět do 12. století a budete se cítit jako ve středověku. •

14

DESTINACE

THE SEVEN WONDERS

There are numerous astonishing and beautiful structures around the world. Seven of them have been chosen as the "Seven Wonders of the World". Spišská Nová Ves did not want to be left behind; its inhabitants created a list of their own "Seven Wonders of the Town".

One of them follows the long tradition of markets. The Spišský Jarmark market is very popular both among the populace of the town and visitors coming from all corners of Slovakia and abroad. The Jarmark

has been organised annually for the last 60 years. It offers something for everyone. Those who prefer adventure and excitement can try one of up to 46 amusement attractions.

NATURE AND ADVENTURE AT HAND

If you want to have a rest from the excitements of the town, enjoy the peace and beauty of the "Slovak Paradise". The area full of natural wonders, activities, trip destinations and adventures lies not more than 5 kilometres from Spišská Nová Ves. It is a true paradise for all who enjoy nature in any of its various forms. There is a dense network of hiking trails throughout the area, there are numerous ski slopes and cross-country skiing trails for winter holidaymakers, or challenging via ferratas for keen rock climbers.

Slovakia can boast a number of monuments included in the UNESCO World Heritage List. One of them is the Spiš Castle near Spišská Nová Ves, the largest castle ruins in Central Europe. •

KOŠICE
INTERNATIONAL
AIRPORT

www.zkosicdosveta.sk

**Priamou linkou z Košíc do 7 destinácií
v Anglicku, Írsku, Poľsku, Českej republike,
Rakúsku či Nemecku.**

A do viac ako 300 destinácií s 1 prestupom.

Austrian

Eurowings

Wizz

LOT POLISH
AIRLINES

 RYANAIR

Regionálna doprava v Podunajsku

Vitajte na palube! Pripravujeme spustenie regionálnej železničnej dopravy na trati medzi Bratislavou a Komáromom. Naše moderné nízkopodlažné jednotky Alstom LINT spoja slovenskú metropolu s regiónom na brehoch Dunaja.

TEXT: Leo Express FOTO: Foto: Leo Express, Martin Wawrzyczek

16

SLOVENSKO

Regionális közlekedés a Dunamenti régióban

Üdvözljük a fedélzeten! Regionális vasúti szállítás beindítására készülünk a Pozsony-Komárom közötti vonalon. Modern alacsonypadlós Alstom LINT egységeink összekötik a szlovák nagyvárost a Dunamenti régióval.

SK Pridajte sa k nám

Využite šancu podieľať sa na zaujímavom projekte pod hlavičkou Leo Express.

- Rušňovodič
- Majster/ka údržby
- Mechanik/mechanička senior
- Elektrikár/ka senior
- Špecialista/ka IT podpory
- Skladník/skladníčka

Aktuálne voľné pozície nájdete na le.cz/kariera

ODKEDY BUDETE NA TEJTO TRATI JAZDIŤ?

Od 1. 8. 2023 budeme prevádzku zaisťovať v spolupráci so ZSSK, od 10. 12. 2023 následne vo vlastnej réžii počas ďalších 9 rokov.

BUDETE ZASTAVOVAŤ V ROVNAKÝCH STANICIACH?

Áno, budeme zastavovať v rovnakých staniciach.

KEDY SPUSTÍTE PREDAJ LÍSTKOV?

Zaregistrujte sa k odberu noviniek na le.cz/podunajsko a dozviete sa o tom medzi prvými.

AKÉ VLAKY BUDÚ NA TRATI JAZDIŤ?

Nasadíme moderné nízkopodlažné jednotky Alstom LINT s klimatizáciou a bezbariérovým nástupom. Jednoducho tak s nami preveziete aj kočíky a bicykle.

17
SZLOVÁKIA

V nasledujúcom vydaní magazínu vám predstavíme našu HR riaditeľku Veroniku Stránsku.

MIKOR INDUL EL A PÁLYA?

2023. 08. 01-től a ZSSK-val együttműködve, majd 2023. 12. 10-től saját kezelésben biztosítjuk az üzemeltetést a következő 9 évben.

UGYANAZON ÁLLOMÁSOKAT FOGJA KISZOLGÁLNI?

Igen, ugyanazon az állomásokon fogunk megállni.

MIKOR KEZDŐDIK A JEGYÁRUSÍTÁS

Iratkozzon fel hírlevélre a le.cz/podunajsko oldalon, és értesüljön róla az elsők között.

MILYEN VONATOK FOGNAK KÖZLEKEDNI A VONALON?

Korszerű, alacsonypadlós Alstom LINT egységeket telepítünk klímával és akadálymentes beszállással, így könnyedén szállíthat velünk babakocsit vagy kerékpárt.

Léto s Rétskou dráhou

Červené vlaky Rétské dráhy (RhB), železnice kantonu Graubünden, se právem těší velké oblibě. Zavezou vás do samého nitra Alp i do kouzelných měst a vesniček. Místní ji nazývají „malá červená“ a turisté „Openair-Kino“. Oblíbený slogan „od ledovců k palmám“ tady opravdu nepřehání. Inspirujte se 10 TOP tipy na skvělé zážitky s RhB.

18

ADVERTORIAL

- CZ**
1. Bernina Express je ikonou Rétské dráhy. Právě na jeho trase naleznete ta nejzajímavější díla železničního stavitelství i obě tratě zapsané na seznamu UNESCO. Výjimečnost spočívá především v tom, že vlaky na této trase zvládají stoupání až 70 % bez použití ozubnice.
 2. Ledovcový expres (Glacier Express) spojuje dvě proslulá střediska Sv. Mořic v Graubündenu a Zermatt ve Wallisu. Celou trať projedete za necelých osm hodin, během nichž se ale ani na chvíli nebudete nudit. Čeká vás 291 mostů a 91 tunelů na trase dlouhé 291 km.
 3. Ideálním východiskem pro vlakové toulky s Rétskou dráhou je hlavní město kantonu Graubünden – Chur. Pyšní se titulem nejstarší město Švýcarska a láká k prozkoumání starého města, ale i do kavárny proslulého tvůrce Vetřelce H. R. Giger, který se v Churu narodil.
 4. Rétská dráha vás doveze i do proslulých horských středisek jako je Davos – nejvýše položeného města Evropy nebo do slovutného Svatého Mořice.
 5. Přímou z centra Churu pak vyjíždí vláček do Arosy, malebného horského střediska, z něhož lze rovnou od nádraží pokračovat lanovkou na vrchol Weisshornu.
 6. Na trase Rétské dráhy najdete i Scuol, známý minerálními prameny a zejména lázněmi Bogn Engiadina. Za prohlídku ale stojí i samotné městečko.

7. Pokud byste zatoužili po velké dávce romantiky, zavítejte do vesnice Guarda, která leží ve svahu nad tratí a nabízí nádherné výhledy na hrad Tarasp, ale i romantickou atmosféru tradiční engadinské vesnice. Od nádražníka vás nahoru vyveze poštovní autobus nebo si kopec můžete vyšlápnout po svých.
8. Ledovec Morteratsch dal jméno zastávce vlaku, kde v létě najdete tradiční sýrárnu s jedinečným sýrovým bruchem, a pohodlně odtud dojdete až ke splazu ledovce.
9. Lanovka na Diavolezzu vyjíždí přímo od stejnojmenné vlakové stanice. Velkým lákadlem je tady nejvýše položená vířivka s výhledem na čtyřtisícový vrchol Piz Bernina, při němž se tájí dech.
10. Přímou v zastávce Bergün najdete železniční muzeum Albula, které vás interaktivně provede dějinami Rétské dráhy. •

 Rhätische Bahn

TEXT: Alena Koukalová
FOTO: Rhätische Bahn AG

MojeSvycarsko.com/rhb

Žijeme příběhy našich klientů
12 měsíců v roce

● marketing ● media ● events

Místo železnice cyklostezky

Ve Španělsku existuje více než 3 300 kilometrů nepoužívaných železničních infrastruktur, které byly Nadací španělských železnic přeměněny na cyklistické a turistické trasy.

Travel Safe

TEXT: Turespaña, OET Vídeň

FOTO: ©VíasVerdes- FFE

www.spain.info

www.viasverdes.com

20

ADVERTORIAL

CZ VÍA VERDE je ochranná známka, kterou v roce 1994 zaregistrovala Fundación de los Ferrocarriles Españoles u španělského Úřadu pro patenty a ochranné známky a jejíž používání je ze zákona omezeno na trasy, které vedou přes bývalou železniční infrastrukturu. Vía Verde se doslovně dá přeložit do češtiny jako zelená stezka. Výstižnější je však výraz bývalá železniční cesta.

V 60. letech 20. století španělská vláda drasticky omezila regionální železniční trať a mnoho vlakových linek zrušila. Od počátku 90. let pak tyto bývalé železniční tratě postupně přeměňovala na stezky, které mohou využívat cyklisté, pěší turisté, jezdci na koních a vozíčkáři.

Trasy jsou většinou jasně označené sloupky s kilometrovou vzdáleností a podél většiny vía verdes se nacházejí místa pro piknik. Některá nádraží byla přestavěna na restaurace nebo muzea. Mnoho vías verdes vede přes železniční mosty, tunely, viadukty a násypy. Každá vía verde má svou specifickou a často fascinující historii, která odráží širší politické, ekonomické a společenské změny dané doby.

Vía verde zvaná Ojos Negros mezi aragonským městem Teruel a pobřežím oblasti Valencie je prozatím nejdelší železniční trať přeměněnou na cyklostezku ve Španělsku. Vzhledem ke své délce 167,5 km byla rozdělena na dva úseky. Byla využita důlní 200km dlouhá úzkorozchodná železnice Sierra Menera, která vedla prakticky souběžně s jinou širokorozchodnou tratí. V 60. letech 20. století byla tato železnice zrušena a dnes dlouhá brázda, po které vedla, poskytuje příležitost k poznání provincií Teruel, Castellón a Valencie.

Nejvíce železničních tras přeměněných na cyklostezky se nachází v severním Španělsku, v oblasti Baskicka, Kantábrie a Asturie, ale krásné železniční cyklostezky najdete také kolem Madridu, Toleda, a především pak v Andalusii, kde například 128km dlouhá Olivová stezka spojující provincie Jaén a Córdoba vede krajinou s nekonečnými olivovými háji, starými viadukty a působivými scenériemi. •

Cestujete

za poznáním, za zážitky,
za odpočinkem?

Spolehněte se na nové, **rychlé a jednoduché** pojištění **SingleTrip** od specialistů, které přináší mnoho výhod.

Díky široké síti center pomoci po celém světě a znalosti místních podmínek vám vždy zajistíme kvalitní zdravotní péči.

Vy cestujete. My se staráme.

ERVpojistovna.cz

 ERV
Evropská pojišťovna

Symbols našeho domova

Máte doma nějakou tradici? Může to být úplná maličkost. Třeba, že si první den letních prázdnin uděláte rodinný piknik. Věřte, nebo ne, i vy přispíváte ke kulturnímu dědictví naší republiky.

TEXT: Lucie Bezoušková FOTO: Shutterstock.com

22

TÉMA

Symbols of our home

Does your family keep traditions? Even just a minor habit, like having a family picnic on the first day of the summer holidays. Believe it or not, you too contribute to our national cultural heritage.

Zlaté české ručičky

Některé z našich tradic jsou jako nehmotné dědictví zapsané i na seznamu UNESCO. Patří sem třeba mužský tanec Slovácký verbuňk nebo Jízda králů, při které družina ozdobených jezdců na koních projíždí obec. Ta ve Vlčnově u Uherského Hradiště se koná každý květen už od roku 1909.

CZ Tradice je něco, co se předává z generace na generaci po celá staletí. Učíme se je od malička od našich rodičů a ti se je zase naučili od těch svých.

Nemusí se jednat jen o tradice všeobecně známé, jako jsou ty vánoční nebo velikonoční. Předávají se také písně, příběhy, recepty i řemeslné techniky. Dokonce existují tradice typické jen pro určitý kraj v republice, kterým se říká lidový folklor. A proč je vlastně důležité zvyky zachovávat? Protože je to něco, co je nám dobře známé a dodává nám pocit, že někam patříme. Tradice nás poutá k našemu domovu.

BOŽÍ DAR

Všichni čerti i Honzové v českých pohádkách vědí, že to nejvzácnější, co člověk potřebuje k životu, je chléb. Boží dar, jak se mu u nás také říká, má mezi potravinami nejvšadnější postavení už po staletí. Staří Slované uctívali hosty chlebem a solí. Krájček chleba v minulosti doslova zachraňoval životy a naši předci se k němu chovali s náležitou úctou. Nechyběl v žádné chalupě. A když se výjimečně stalo, že ho lidé nestihli sníst včas, nikdy ho nevyhodili. I čtrnáct dnů starý chléb si lámali do mléka.

V dobách minulých stávaly v každé obci veřejné pece. Ne každý si totiž mohl dovolit mít pec vlastní. Před tou obecní se proto scházely hospodyně s nakyнутými bochníky a pekly společně. Toto pečení se dodnes koná jednou za měsíc například v obci Štolmíř u Českého Brodu. Přijďte na návštěvu a nenechte si ujít lákavou vůni čerstvě upečeného bochníku a libý zvuk praskající kůrky. A co teprve ta chuť! →

EN Tradition is a common knowledge transferred from one generation to the next for centuries. We learn them from our early childhood. Traditions are not just the generally observed rituals and habits of Christmas or Easter. In the same way, we share songs, stories, recipes, or handicrafts. There are traditions typical of specific regions – we call them folklore. But why is it so important to keep traditions. Because they give us assurance that the world around us is familiar, they give us a sense of belonging. Traditions bind us to our home.

GOD'S GIFT

All the devils and Jacks in Czech fairy tales know that the most precious thing in the world is bread. Called God's Gift, this simple food has been a privileged commodity →

→ KULATÁ DOBROTA

Zachtělo se vám něčeho sladkého? Může být! Česko se pyšní také tradicí pečení koláčů. A ne ledajakých. Máme koláčky skládané, mřížkové, dvojtihodné, pražské, choceňské a také valašské frgály a desítky dalších. Koláče nesmějí chybět na žádné významné slavnosti. Pečou se na hody, posvícení i pouť. Speciální kapitolou jsou třeba koláčky svatební. Pro naše předky měl koláč významnou roli – jeho darování znamenalo stvrzení slibu, společným snědením jednoho koláče pak vniklo spojení. Historie této kulaté sladkosti je dlouhá asi 200 let. Dnes už se jeho původní význam sice vytratil, ale například v Albrechticích na Bruntálsku se každoročně koná tradiční Koláčobraní, které stále stmeluje sousedy ze širokého okolí, včetně těch příjizdějících zpoza polských hranic.

OBLEČENÉ DĚDICTVÍ

Jiný kraj, jiný mrav a v České republice také jiný kroj. Tento lidový oděv, charakteristický pro vesnické obyvatelstvo, se u nás formoval zhruba od 17. století. Původně měl sloužit jen jako ochrana před povětrnostními podmínkami, později jej lidé začali zdobit v souvislosti se svým společenským postavením. Výšivky, krajky a barvy navíc dělily kroje na ty všední, sváteční a obřadní. Jinak vypadal oděv svobodné dívky, jinak vdané paní.

V naší republice je lidový šat tak specifický, že zkušené švadlenky podle výšivek poznají, odkud pochází. Protože se jedná o velmi tradiční záležitost, podléhal kroj v minulosti módním stylům jen výjimečně. Jeho podobu totiž střežila obecní krojová švadlena, k níž si ostatní švadlenky z vesnice chodily pro radu. Na Brněnsku nosily ženy například modrý čepce, na Hané si na hlavu uvazovaly červený šátek. →

Czech Hands of Gold

Some of our national traditions have been added on the UNESCO List of Intangible Cultural Heritage, including for instance the male dance Slovácký Verbuňk, or the Ride of the Kings during which dressed up riders parade through the village. The Ride in Vlčnov near Uherské Hradiště has been held every May since 1909.

**Jiný kraj, jiný mrav a v Česku
také jiný kraj**

**Different region, different
manners and, in Czechia, also
a different costume**

EN → for centuries. Old Slavs would welcome guests by offering them bread and salt. A slice of bread could literally save lives, and our predecessors treated it accordingly. It was a must for every household. And if by chance they failed to eat it fresh, they never threw it away. They would dip pieces of stale bread in milk and eat it. In the past, villages had common bread furnaces because many families could not afford to build their own. Housewives from the village would gather at the furnace with risen dough and bake their loaves together. Public bread baking can be still seen, for instance, in Štolmíř near Český Brod. You can enjoy the enticing aroma of fresh bread and the sound of cracking crust. And then the taste!

ROUND DELICACY

Do you have a sweet tooth? Czechia is proud of its traditional sweet pastry – koláče. There are numerous kinds – folded koláč, grids, “double-virtue” with two kinds of filling, Prague koláč, Wallachian frgál, Choceň koláč and dozens more. They are a must for the festive table on many occasions, such as village festivals or weddings.

In the past, koláč carried important symbolic values. Giving somebody a koláč was a way of affirming a promise, eating a koláč together was a sign of alliance. The history of this round delicacy goes back some 200 years. Although the original meanings are now gone, the village of Albrechtice near Bruntál still organises annual koláč feasts which weld together neighbours from near and far, even the other side of the Polish border.

DRESSED UP HERITAGE

Different strokes for different folks, and also different costumes. Traditional costumes, typical especially of villages, became standardized roughly from the 17th century. The original working garment gradually acquired embellishments which indicated the user's social status. Embroidery, laces, or colours identified different types of costumes – everyday, festive, or ritual. The costumes also indicated whether a woman is married or not. The local variants of Czech costumes are so specific that a skilled dressmaker can tell the exact provenance. Traditional garments were largely resistant to the influence of fashion. The standard form was meticulously guarded →

Chcete-li o krojích vědět víc, podívejte se třeba do Blatničky na Slovácku nedaleko Uherského Hradiště. Ve Středisku školy lidové tvořivosti a řemesel se dozvíte nejen vše o historii krojů na Slovácku, součástí je i malá krojová dílna, kde si můžete prohlédnout samotné šití kroje. Ve Valašském muzeu v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm se zase dozvíte vše o historii krojů na Valašsku.

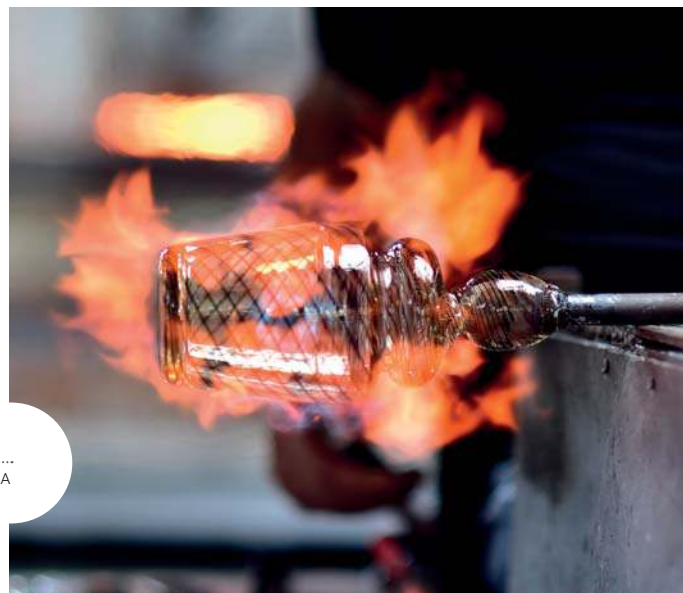
KŘEHKÁ KRÁSA

Víte, že květiny se také oblékají? Jsou sice krásné i samy o sobě, ještě o kus více šarmu jim ale dodáváme, když je doma usadíme do skleněné vázy. Jak jinak než

české výroby. Právě naše sklo se totiž může chlubit světovým renomé. Počátky sklářského řemesla v českých zemích sahají až do 12. století, kdy se pracovalo s takzvaným lesním sklem. To mělo typickou zelenkavou barvu. Po celá staletí se pak čeští skláři zdokonalovali a jejich výrobky se staly světově vyhledávaným zbožím.

Do světa dnes putují šperky, lustry, poháry, vázy, vánoční ozdoby i umělecká díla z českých skláren. Specifickou kapitolou je pak český křišťál – sklo, které je navíc broušené a zdobené dokonalými ornamentálními rytinami.

Pod pokličku výroby skla se podíváte například ve sklárně Květná 1794 v srdci Bílých Karpat. Krom toho, že se jedná o jednu z nejdéle fungujících skláren u nás, založenou v roce 1794, pyšní se zdejší mistři ještě jednou zajímavostí. Sklárna získala prestižní zakázku na vybavení interiérů automobilů Rolls-Royce. Do vozidel dodává sadu složenou z lahve a sklenice na bourbon a sklenice na šampaňské. S těmi by stálo za to si přituknout! •

FRAGILE FINERY

Did you know that flowers like being dressed up, too? Beautiful as they are themselves, they become even more charming when placed in a design glass vase. Czech glassmaking industry has gained a global reputation. Its roots reach as far back as the 12th century when the country became famous for its “forest glass” with high potassium content and the typical greenish hue. Czech glassmakers worked for centuries, innovating their products which became demanded all over the world.

Today, Czech glassworks export jewellery, chandeliers, vessels, vases, Christmas decorations, and other works of art. A very specific part of the production is the Bohemian Crystal – glass products decorated by fine cutting.

If you want to see it with your own eyes, visit the Květná glassworks in the Bílé Karpaty mountains. Founded in 1794, it is not only one of the oldest continuously operating glassworks in the country, but it produces a very unique range. The plant won a prestigious contract; it produces interior accessories for Rolls-Royce cars. The set includes a glass bottle, bourbon tumblers and champagne flutes. Something worth toasting, is it not? •

by a local dressmaker who gave instructions to other villagers. In the Brno area, women would wear a blue bonnet, while in the Haná region, the traditional headgear was a red scarf. If you want to learn more about traditional costumes, visit the School of Traditional Handicraft in Blatnička near Uherské Hradiště to find out all about the history of costumes in the Slovácko region and watch the making itself in a small workshop. To learn more about the Wallachian traditional costume, visit the Open Air Museum in Rožnov pod Radhoštěm.

**Muzeum řemesel
Letohrad**

**Východočeské
muzeum
v Pardubicích**

**Východočeský
památník celnictví
Králíky**

**Muzeum v přírodě
Vysočina
– Veselý kopec**

**Muzeum českého
karosářství
Vysoké Mýto**

**Navštivte muzea
Pardubického kraje**

Zažijte Karneval tradic na východě Čech

**Karneval
tradic**

  /karnevaltradic

www.karnevaltradic.cz

www.vychodnicechy.info

DESTINAČNÍ SPOLEČNOST
VÝCHODNÍ ČECHY

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKRAČAMY GRANICE
2014–2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

THE FACTORY AUTOMATION COMPANY

FANUC

Jeden dodavatel, nekonečné možnosti.

Průmyslové roboty, CNC
stroje a CNC řídicí systémy

Kompletně navrženo
a vyrobeno v Japonsku

FANUC je, díky třem základním skupinám produktů, jedinou společností v tomto sektoru, která interně vyvíjí a vyrábí všechny hlavní komponenty. Každý detail hardwaru i softwaru prochází řadou kontrolních a optimalizačních procesů. Výsledkem je vynikající funkční spolehlivost a důvěra spokojených zákazníků na celém světě. WWW.FANUC.CZ

Jeden den nestačí...

Pobyty v Aquapalace Hotel Prague

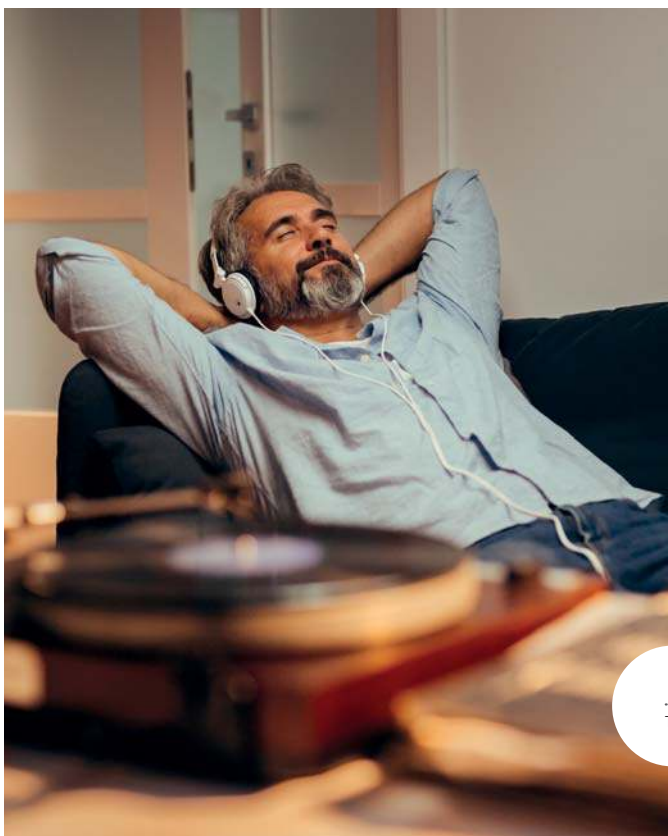
Černé desky jsou... Trendy!

TEXT: Daniel Mrázek

FOTO: Marek Novotný, GZ Media, Michal Halló

„A dětem líčí babička, jak vypadala elpíčka a co byl vlastně starý gramofon,“ zpívá Michal Tučný v písni Prodavač, která vyšla v roce 1978. Představuje si, jak bude vypadat svět kolem roku 2000. Nemohl se splést víc... Tradiční hudební nosič stále ještě neřekl své poslední slovo.

CZ V devadesátých letech to s gramofonovými neboli vinylovými deskami vypadalobledě. Jejich produkce se oproti létům osmdesátým propadla asi čtyřicetkrát. Všechno nasvědčovalo tomu, že je nemilosrdně vytlačí digitální „cédéčka“, později „empétrojky“ a další streamovací formáty. Dnes je tomu jinak a „elpíčka“ se vrací na výsluní. „Od roku 2011 do současnosti se výroba každoročně zvedá o 30–45 procent. Zatímco v roce 1994 jsme vyráběli 350 000 desek ročně, dnes je to kolem 60 milionů,“ pochvaluje si Zdeněk Pelc, majitel firmy GZ Media, jediného výrobce gramofonových desek v Česku. Produkce je dokonce velmi zisková a jako Češi na firmu sídlící v Loděnici u Prahy můžeme být náležitě hrdí. Obdobných továren po světě mnoho není. „Řada dalších je v západní Evropě a např. v Severní Americe je 54 lisoven. Ovšem tři největší z nich jsou ve vlastnictví GZ,“ informuje Pelc. →

Black Records... the Trend is Back!

In his 1978 song “The Seller”, Czech singer Michal Tučný envisions the future when a grandma explains to her grandchildren about records and turntables. His vision of the world in 2000 proved completely misplaced. The traditional music medium is in vogue again.

EN The 1990s were hard times for vinyl records. Their production dropped about forty times compared to the 1980s, and the development seemed to indicate that they would soon have to clear the way for CDs, and later MP3 and other digital formats. But the world has turned, and LPs are back in the spotlight. “Production has been rising by 30 – 45% annually since 2011. While in 1994, we produced some 350 thousand records a year, today it is about 60 million,” says Zdeněk Pelc, the owner of the GZ Media company, the only record manufacturer in Czechia. The profits are high, and the Czech Republic

can be proud of the company which operates in Loděnice, not far from Prague; there are very few factories of the kind in the world. “There are several in Western Europe, and there are 54 pressing plants in North America. The three biggest ones are owned by GZ,” says Pelc. →

CZ → Aby loďnický podnik mohl hudební nosiče vyrábět, musel si sestavit i samotné výrobní stroje. „Výroba u nás na nových moderních strojích vlastní konstrukce se stala hlavním hnacím motorem rozvoje našeho podniku, a to jak u lisovacích strojů, tak u galvanických lázní na výrobu matric. To nám umožnilo získat výrazný náskok před konkurencí, neboť další výrobce lisovacích strojů se ve světě objevil až po sedmi letech našeho světového monopolu,“ vyjadřuje hrdost majitel výrobního podniku. Vzrůstající oblibu vinylových desek potvrzuje i portál Gramodesky.cz, jehož snahou je vytvořit jedinečné místo s nejširší nabídkou gramofonových desek v České republice. „Číslo prodejů i poptávka hovoří jasně – hlad po gramofonových deskách stále roste. Fronty v lisovnách ze za poslední dva roky ná-

EN → To be able to produce music media, GZ Media had to construct their own production machinery. “We use new advanced production technology which we have designed ourselves. That is the crucial driving force of our development. We created our own pressing technology, our own electroforming unit. That gave us the necessary edge over our competitors. The next manufacturer of pressing machinery only appeared after seven years of our global monopoly,” says the proud owner of the thriving company. The web portal Gramodesky.cz, which aspires to offer the widest selection of vinyl records in the Czech Republic, testifies to the growing popularity of records. “The demand and the sales speak for themselves – the desire for records keeps growing. The wait times at pressing plants have doubled over the last two years, their wait lists are full. They just cannot satisfy the greed, sometimes even the records of global music stars are unavailable. Just look at last year’s *Midnights* by Taylor Swift. It was the first recording from the 1980s that was sold more on vinyl than CD,” says Jiří Jakoubě from Gramodesky.cz.

COMPUTER FILES ARE TOO IMPERSONAL

Indeed, you can buy a music album online and just download a set of mp3s to your PC or cell phone. It is convenient. Just put your player in your pocket, take your earphones, and listen to your favourite music on the way to work. Or you can have a wild music party with high-performance wireless loudspeakers. But connoisseurs see things differently. Just imagine – you pull the record from the sleeve, carefully place it on the platter, adjust the needle, sit back in your armchair, have something nice to eat or drink and listen...

“Many people like the idea of collecting things, they want to own a physical item. The digital format cannot give you that. Playing a record is a completely different kind of experience, a deep and intense ritual. Not like Spotify. And it is also about the quality of sound, because analogue recordings played on a high-quality player are incomparably better than digital sound,” says Jakoubě. He observes that records are especially popular among lovers of jazz, punk, or electronic music, while those who prefer classical music or heavy metal are more likely to buy CDs. “We issue 500 new recordings from all over the world every week. And about ten new vinyl records of local artists,” he says.

It seems clear that the popularity of “old-fashioned” records is not likely to fall. “The numbers have →

sobně prodloužily, rezervační formuláře praskají ve švech, a protože nestačí uspokojovat celkovou poptávku, občas nejsou k dostání ani alba celosvětově známých hudebních hvězd. Podívejte třeba na loňskou desku *Midnights* od Taylor Swift, která se jako první nahrávka od osmdesátých let prodávala více na vinylech než na CD," uvádí za Gramodesky.cz Jiří Jakoubě.

SOUBORY V POČÍTAČI JSOU PŘÍLIŠ ABSTRAKTNÍ

Koupit si hudební album online a například ve formátu mp3 si ho stáhnout do počítače nebo mobilu, je velmi pohodlné. Přehrávač strčíme do kapsy, zapojíme sluchátka a svou oblíbenou kapelu můžeme poslouchat třeba cestou do práce. Případně díky výkonným bezdrátovým reproduktorům uspořádáme pořádnou pařbu kamarádům. Jenže fajnšmekři to vidí jinak. Jen si to představte – vytáhnete desku z obalu, opatrně ji umístíte na gramofon, přiložíte přehrávací jehlu, sednete si do křesla, dáte si něco dobrého a v klidu posloucháte...

„Spousta lidí touží něco sbírat, fyzicky vlastnit, což digitální formát logicky neumožňuje. Přehrát si desku fyzicky je úplně jiná forma zážitku, mnohem hlubší a intenzivnější rituál než jen pouhé pouštění přes Spotify. Ruku v ruce s tím jde i kvalita hudební produkce, protože analogový záznam přehrávaný na kvalitním přístroji několikanásobně předčí ten digitální," pokračuje prodejce Jakoubě. Vyzoroval, že vinylům dávají přednost hlavně fanoušci jazzu, punku nebo elektronické hudby, zatímco CD kupují zejména příznivci klasiky nebo heavy metalu. „Každý týden vystavíme až 500 nových nahrávek ze světa. Pokud jde o domácí interprety, evidujeme průměrně kolem desítky nových vinylů týdně," vypočítává. →

Jak to vidí fajnšmekři

Jen si to představte – vytáhnete desku z obalu, opatrně ji umístíte na gramofon, přiložíte přehrávací jehlu, sednete si do křesla, dáte si něco dobrého a v klidu posloucháte...

Connoisseurs' point of view

Just imagine – you take the record out of the cover / sleeve, carefully place it on the record player, adjust the needle the playback needle, sit back, relax and listen...

Nad veškerou pochybnost se zdá, že obliba „starých“ gramofonových desek jen tak neskončí. „Výrazné nárůsty z roku na rok jsou jedno-duše doložitelné za posledních 20 let a nic nenásvědčuje tomu, že v příštích letech toto zanikne. Jinak bychom do rozvoje této výroby, ať už zde, či ve světě, ne-investovali miliardové hodnoty,“ shrnuje výrobce Pelc.

PLUSEM JE VELIKOST I TRVANLIVOST

Desky lákají svou velikostí i dlouhou životností, což potvrzuje sběratel Michal Halló: „Desky si mě získaly hlavně svým fyzicky větším formátem, než jsou CD. Mnohdy je to umělecké dílo nejen obsahem, ale i formou. Někdy jsou uvnitř třeba i plakáty nebo nášivky. Gatefolds neboli dvojbalba bývají,

co se týče grafického vyhotovení, úplné skvosty. K vinylům přistupuji s větší péčí než k cédéčkům, které mám různě poházeny po autě a za pár let stejně nejdou přehrát.“ Ve své sbírce má asi čtyři sta desek, a oproti výše uvedenému tvrzení prodejce si rád na gramofonu přehraje i tvrdý metal.

Ačkoli si kupuje i zbrusu nové desky, nejradši navštěvuje bazary a antikvariáty. Občas se mu podaří narazit na poklad. „Jednou jsem objevil v Praze v bazaru dvojalbum Stromboli s Michalem Pavlíčkem a utíkal jsem na autobus. Když jsem se usadil do sedačky a otevřel album, vypadla na mě podepsaná fotka Báry Basikové a vevnitř obalu byly podpisy všech tehdejších muzikantů této kapely. A taky se můžu pochlubit, že mám třeba Stouny a Beatles na singlu psaným v azbuce, pravděpodobně určeném pro tehdejší jukeboxy,“ chlubí se.

Rostoucí obliba gramodesek má ale v očích sběratelů i svou stinnou stránku. „Vzhledem k rostoucí popularitě LP nosičů rostou i nesmyslně ceny bazarových desek. Desku, kterou jsem kdysi koupil za padesát korun, mají nyní za tři stovky,“ uzavírá s povzdechem Michal Halló. •

Nad veškerou pochybnost se zdá, že obliba „starých“ gramofonových desek jen tak neskončí.

Beyond any doubt, it seems that the popularity of „old“ records is not going to end just like that.

evidently grown every year for the last two decades, and there is nothing to indicate it should stop soon. Otherwise, we would not invest billions in our local and global production,” says Pelc.

BENEFITS OF SIZE AND LIFE

Collector Michal Halló explains that records are popular for their size and durability. “I love records for their size, they are bigger than CDs, and it is often a piece of art – not just the content, but also the form. The covers sometimes include posters or badges. Many gatefolds or double albums are real graphic jewels. I am much more careful about my vinyl records than CDs. I have CDs scattered all over my car, they will stop playing in a few years anyway.” His collection has some four hundred records, and despite the above assertion, it also includes heavy metal.

Although he buys brand new records, he loves to search second hand stores for special pieces. “In a second-hand store in Prague, I found a double album by the Czech band Stromboli. I needed to catch a bus and when I got on and sat down, I opened the cover and found a signed photograph of the singer Bára Basiková. The inside of the cover was signed by the whole band. I also have Rolling Stones and Beatles records in covers printed in azbuka, probably designed for eastern jukeboxes,” he says.

But there are dark sides to the growing status of records. “The soaring popularity of LPs drives up the prices of second-hand records. A record which used to be worth fifty crowns costs three hundred today,” sighs Michal Halló. •

Aplikace mojePPL

Ted'

**Nově máte celou cestu svého
balíku jako na dlani.**

PPL®
VÝDEJNÍ MÍSTA

ZÍSKAT APLIKACI

S posláním doručit kvalitu

České tradice

Tradice, to je mnohem víc než folklor. Potvrdila to i následující anketa, v níž jsme pátrali, jakými tradicemi se podle vás můžeme my Češi pyšnit.

TEXT: Julie Válková

FOTO: archiv respondentů / respondents' archives

36

ANKETA

Czech Traditions

Traditions are much more than just cultural heritage, as evidenced in the following poll in which we tried to find out what Czechs could be proud of.

NA JAKOU TRADICI MŮŽE
BÝT ČESKO PYŠNÉ A PROČ?

WHAT TRADITIONS
CAN CZECHS BE PROUD
OF AND WHY?

Otázky
Questions

Václav Kučera

matematik

Výlovy rybníků! Nevím tedy, jestli „pyšné“ je úplně to správné slovo, ale každý rok se účastním u kamaráda, který má rybník. Brodím se po kolena bahnem, tahám vaničky s rybami do kádí, mrznu a smrdím rybinou. Odměnou je špekáček opečený na hrázi, přípitek a i nějaká ta ryba. Dcera je ještě malá, tak je to pro ni zážitek, o kterém vypráví zbytek roku. Takže za mě dobrá tradice.

mathematician

Fish harvest! I'm not sure if "proud" is the right word, but it is something I do every year. A friend of mine owns a pond. I wade in the mud, I carry tubs with fish, I shiver with cold, I smell of fish. Then we roast sausages, drink a bit, and receive some fish to take home. For my little daughter, this is an experience she likes to remember the whole year. A great tradition, I would say.

Hana Pavelková

anglistka a překladatelka

Česká republika může být pyšná na dlouholetou tradici tzv. lidušek, hudebních škol pro děti, kterými prošla většina české populace. Klišeé „co Čech, to muzikant“ má v tomto případě docela reálný základ. Hrát alespoň trochu na nějaký hudební nástroj je tradice, která se předává z generace na generaci. Dokonce i v dnešní době internetu jsou lidušky plné dětí, které přihlásí rodiče, nebo které samy chtějí na něco hrát.

translator from English

The Czech Republic can be proud of its system of art schools for children. A large part of Czech people have attended them. The saying that every Czech is a musician is quite true there. Many people can play an instrument, at least somewhat. It is passed from one generation to the next. Even today, in the online era, the schools are full of children who learn to play musical instruments.

Ivo Bureš

manažer

Česko může být hrdé na tradici svých vánočních betlémů. Nejde jenom o známé betlémy, jako je třeba Třebechovický mechanický betlém, jde o všechny betlémy, které zdobí kostely, chrámy a soukromé sbírky po celém Česku, např. v Třešti. Vedle toho však i mnoho českých rodin má tradici ve stavění betlémů, které tak můžeme nalézt v období Vánoc v mnoha českých domácnostech.

manager

Czechs could be proud of their nativity scenes. Not just the famous ones, for instance the mechanical model in Třebechovice, but all the minor works of art in local churches and private collections all over the country. For example, the one in Třešť. The tradition is also preserved in many families where they create a nativity scene before Christmas.

Marek Schejbal

účetní

Budu s odpovědí trochu kličkovat a zmíním povahový rys, který lze v naší kotlině pozorovat, a to je smysl pro humor. Umíme v podstatě na cokoliv pohlédnout okem kejklíře nebo šaška. Humor jako by nadlehčoval těžké časy, aniž by těžkosti zlehčoval. Vždyť kde by se mohlo stát, že parta lidí vyleze na střechy Pražského hradu, ukradne prezidentskou standartu a místo ní pověsí do větru velké červené trenýrky?

accountant

I might run away from your question, and rather mention a feature of our national character, something very typical – our sense of humour. We can look virtually at anything through the eyes of a jester. Humour seemed to help us get through hard times without actually playing the problems down. Where else would you see a group of people climb to the roof of the castle and replace the president's flag with red shorts?

Radek Beran

loutkář

Celý život se zabývám loutkovým divadlem a loutkářstvím vůbec a je obecně známo, že v Čechách jde o silně tradiční záležitost. Od dob Matěje Kopeckého přes sokolské spolky a rodinná loutková divadla se tato tradice drží dodnes na profesionální i amatérské úrovni. Naše loutky jsou světovým unikátem a České loutkářství je proto od roku 2016 na seznamu nemotného kulturního dědictví UNESCO.

puppeteer

I have devoted all my life to puppetry and puppet theatre. This type of art has a very long and rich tradition in Czechia. From the famous puppeteer Matěj Kopecký to the Sokol civic association and various family theatres. The tradition is still alive – among both amateurs and professionals. In 2016, Czech puppetry was added on the UNESCO World Heritage List.

Lucie Kondrová

geoinformatik

Ze zahraničí příliš neznám, že by se kromě narozenin slavily i svátky, což mi v Čechách připadá jako moc hezká tradice. Je to vždy příjemná záminka a příležitost k setkání a malé oslavě nebo třeba i jen k tomu, že se po dlouhé době někomu ozve a chvíli si s ním popovídáme. Baví mě i zjišťovat významy jednotlivých křestních jmen, jimž mnohdy jejich nositelé povahově zcela odpovídají.

geo-informatician

In the Czech Republic, we celebrate not only birthdays, but also name days. I haven't seen this tradition anywhere abroad. I like it. It is a nice reason to meet and celebrate, or to contact your friends once a year and have a chat. I like learning about the meanings of first names. It is funny how they sometimes match the characters of their bearers.

David Bělohradský

střihač

Nenajde se česká rodina, v níž by někdo nehrál na hudební nástroj. Nenajdete hospodu, v níž by se nescházela amatérská kapela a není město, které by nemělo svojí ZUŠku. Je to to otřepané co Čech, to muzikant. Hudba je přirozenou součástí našich životů a bereme ji jako samozřejmost. A z těchto půdy občas vykvete obzvlášť povedený kvítek. Antonín Dvořák, Leoš Janáček nebo třeba Ivan Král a Markéta Irglová.

film editor

In nearly every Czech family, at least someone plays a musical instrument. There is a band playing in almost every pub, and there is no town without a music school. It is the cliché "Every Czech is a musician". Music is a natural part of our lives; we take it for granted. And there are many big names that grew from this fertile land: Antonín Dvořák, Leoš Janáček or Ivan Král and Markéta Irglová.

100

let je jen začátek

KONCERT ČESKÉHO ROZHLASU

Mirai | Chinaski | Marek Ztracený a další

18. května 2023 | 18.30 | vstup zdarma
Riegrovy sady | Praha

nebo **živě** na Radiožurnálu, Dvojce
a regionálních stanicích

VÝSTAVA STO LET JE JEN ZAČÁTEK Český rozhlas 1923–2023

17. května–31. prosince 2023
Národní technické muzeum | Praha

#rozhlasto
stoletorohlasu.cz

Branky, body, kuriozity

Koštata a ptačí péra. Některé sportovní rekvizity jsou možná trochu neobvyklé, sporty, které s nimi můžete hrát, vás však nadchnou. Zkoušeli jste už badminton po vietnamsku? Ne? Nejvyšší čas to napravit!

TEXT: Lucie Bezoušková

FOTO: Shutterstock.com, jugger.cz,
Wikimedia Commons

Curious Sports

Brooms and feathers. Some sports require truly curious equipment, but the activity is exhilarating. Have you tried the Vietnamese version of badminton? If not, it is high time you did!

CZ S tojíte každé ráno u okna a netrpělivě vyhlížíte sovu s pozvánkou do Bradavic? Profesorský sbor kouzelnické školy možná jen čeká, až zdokonalíte své dovednosti ve famfrpálu! Tento sport pochází z hlavy J. K. Rowlingové, autorky Harryho Pottera – jedné z nejúspěšnějších knižních sérií všech dob. Fanoušci její kouzelnický svět natolik zbožňují, že krom receptu na máslový ležák či lentilek ve stylu Bertíkových fazolek tisíckrát jinak, převedli do reálného světa i tuto populární míčovou hru.

ACCIO ZLATONKA!

V mudlovském neboli nekouzelnickém famfrpálu hráči (na rozdíl od originálu) nelétají na koštětech. Běhají po zemi, ale koště musejí mít stále mezi nohama, což hru značně komplikuje. Zbytek pravidel je téměř totožný, jako v knize. Utkají se proti sobě dva sedmičlenné týmy a hraje se celkem s pěti míči. Camrálem se střílí góly, potlouky se hráči snaží zneškodnit soupeře a samozřejmě nesmí chybět ani bonusová zlatonka, jejíž chycení vám přinese 30 bodů. Zlatonku má na trenkách zavěšenou nezávislý hráč. Famfrpál je populární po celém světě. V České republice vznikla dokonce Česká asociace famfrpálu sdružující šest oficiálních týmů. Všechny přitom vítají nové členy, a tak se na jejich trénink můžete přijít kdykoliv podívat a hru si vyzkoušet. Vydejte se třeba do Bezručových sadů v Olomouci a zahrajte si s Occamy Olomouc nebo se na pražské Letné přidejte k Prague Pegasus. Kdoví, třeba se s nimi za rok zúčastníte i Evropského famfrpálového poháru.

PĚT KAMENŮ STOJÍŠ

Hra jugger je pro změnu inspirována postapokalyptickým filmem Pozdrav od juggerů z roku 1989. Zatímco ve filmu se jedná o poměrně drsný souboj dvou týmů, v realu jsou pravidla o něco měkčí, byť se stále jedná →

EN Do you stand at your window every morning waiting for the owl from Hogwarts? Maybe, the faculty of the School of Witchcraft and Wizardry are just waiting for you to improve your quidditch skills! Fans love the world of Harry Potter, the famous wizard character by J. K. Rowling, so much that they devise butterscotch beer recipes, prepare candies that look like Bertie Bott's Jelly Beans, or play the popular magical ball game in the real world.

ACCIO SNITCH!

In muggle quidditch (unlike the real magical version), players do not ride brooms. They run on the ground, but have to keep their brooms between

their legs at all times, which makes their movements rather complicated. The rest of the rules is nearly the same as in the book. Two teams of seven play with five balls. The quaffle is there to score goals, bludgers are used to restrain the rivals, and whoever catches the snitch receives 30 points. The snitch is hanging from the shorts of the independent player.

Quidditch is popular all over the world. The Czech Republic has got its Czech Quadball Association which unites six official teams. All teams welcome new members. You can go to see their training and try the game, for instance in the Bezručovy Sady park in Olomouc with Occamy Olomouc or with Prague Pegasus on the Letná Plain. Who knows, you might play at the European Quidditch Cup next year.

DOWN FOR FIVE STONES

The jugger is a game inspired by the 1989 postapocalyptic film The Salute of the Jugger. While the film shows a cruel and merciless fight between two teams, the real rules are much gentler, although it is still a tough sport. Two teams of five face each other in the quick game to gain as many points as possible by placing a ball in the rival's goal. →

Unikáty ve světě

Netradiční sporty se hrají všude. Některé z nich jsou skutečně kuriózní. Slyšeli jste už o závodění v plovoucích dýních, honbě za obřím kulatým sýrem či o závodu mužů s manželkami v náručí?

Unique Sports Globally

Unconventional sports are popular all over the world, and some are quite peculiar. Have you heard of floating pumpkin races, the rolling cheese chase or races of men who carry their wives in their arms?

o poměrně adrenalinovou záležitost. V tomto rychlém týmovém sportu proti sobě stojí dvě pětičlenná družstva a snaží se získat co nejvíce bodů vložení míče do soupeřovy branky.

Zní to jednoduše, má to však hned několik háčků. Míče se smí dotknout a nosit ho po hřišti pouze jeden hráč. Ostatní mají v rukou polstrované hole, kterými šermují s protihráči a snaží se je zasáhnout. Zasažený hráč si musí kleknout a 5 kamenů, což je v jugger slangu asi 7,5 vteřiny, se nehýbat. Souboje a zneškodňování soupeřů pak dávají běžci prostor, aby se zmocnil míče a skóroval.

Historie hry jugger se začala psát v Německu krátce po odvysílání zmíněného filmu. Sport se stal okamžitě populární po celé zemi, a tak má dnes Německo dokonce svou vlastní ligu. V České republice je týmů zatím pomálu, zahrát si ale můžete ve Velkém Oseku, v Rýmařově nebo Kopřivnici. Nebo si zajedte do Prahy na květnový mezinárodní turnaj.

HRY NAŠICH PŘEDKŮ

Fandíte volejbalu, ale ten klasický vás trochu omrzl? Vyzkoušejte hru indiaca. Její historie sahá stovky let do minulosti, kdy ji pod názvem peteka hráli jihoameričtí domorodci. Pinkali si s koženým váčkem naplněným pískem, do kterého zabodli péra dravých ptáků. Novodobá podoba hry vznikla ve 40. letech 20. století v Německu. Učitel tělocviku Karl-Hans Kroh ji viděl v Brazílii na vlastní oči, a pak ji předvedl doma svým žákům. Jen místo váčku s pískem použil lehce zploštělý míček s přírky o výšce 25cm a váze 45 g. V roce 2000 vznikla v Německu mezinárodní asociace indiacy, která →

42

TÉMA

Easy as it might sound, there are several catches. Only one player in each team is allowed to touch the ball and carry it about the field. Others fence with padded swords and try to hit the rivals to make them kneel motionless for five stones (equal to ca 7.5 seconds). These fights and subsequent penalties give the runners the chance to take the ball and score. The history of the jugger started in Germany shortly after the release of the film. The sport quickly became popular all over the country. At present, there is even a German Jugger League. There are not many teams in the Czech Republic. You can try the game in Velký Osek, Rýmařov or Kopřivnice. Or visit the Prague International Jugger Tournament in May.

GAMES OF THE ANCESTORS

Do you like volleyball but want something special? Try *indiaca*. Its roots reach centuries back. Originally called *peteka*, it was played by South American indigenous nations. They hit a sand-filled leather bag with attached feathers of birds of prey. The modern version was shaped in Germany in the 1940s, after a physical education teacher Karl-Hans Kroh saw the game in Brazil and introduced it to his students. He replaced the sand-filled bag with a slightly flattened ball with feathers. It was 25cm high and weighed only 45g. The International *Indiaca* Association, founded in Germany in 2000, organises a number of tournaments, but the highest number of players can be found in Japan where *indiaca* is played by

more than one million athletes. The rules are nearly the same as volleyball, and you can play it virtually anywhere. You just need a net and a group of teammates. Each team of at least two and at most six members has got three hits to pass the feathered ball over the net to the opponent team.

The Vietnamese version of badminton follows similar rules. It was invented in Asia around the 2nd century B.C.E. and called *Da Cau*. It was originally played by soldiers to keep in shape while at camp and to heighten their spirits. The game, also called *jianzi*, resembles football tennis rather than volleyball, because the players kick the ball to keep it above the ground as long as possible. But no net is necessary, the players just stand in a circle.

POINTS FOR PRECISION

Try a new dimension of the discus throw. Try disc golf, one of the most popular frisbee sports. As indicated by the name, the rules are similar to golf. Players try to get their frisbee into a basket, but when you try the game for the first time, you might prefer to attach numbers to trees in the park and then try to hit them. The more varied the field, the more fun it will be.

Disc golf is a great game for anybody, from kids to the elderly. You just need a frisbee. If you want to try the real thing, visit one of the disc golf fields – there are over one hundred in the Czech Republic – for instance in Poděbrady, in Deštné in the Eagle Mountains or in Dolní Morava. Regular tournaments are held in the autumn in the Ladronka Park, Prague. So, start training! •

organizuje soutěže a poháry. Nejvíce hráčů byste ale našli v Japonsku.

Tam se indiace věnuje přes milion sportovců. Pravidla jsou skoro stejná jako u volejbalu a hrát můžete téměř kdekoliv. Potřebujete pouze síť a skupinu partáků. V polích by měli být minimálně dva a maximálně šest hráčů. Ti si pinkají opeřeným míčkem a na tři úderý jej musí dostat přes síť k soupeři. Na podobném principu je i vietnamský badminton, jenž vznikl v Asii pod názvem Da Cau už ve 2. století před naším letopočtem. Tehdy jej hráli vojáci, aby si udržovali kondici a zvedli si náladu při táboření. Hra, zvaná také jianzi, je možná spíše než volejbalu podobná nohejbalu, protože se do opeřeného míčku kope nohama. Cílem je udržet ho co nejdéle ve vzduchu. Tady však nepotřebujete síť a můžete si kopat jen tak pro zábavu v kroužku kamarádů.

BODY ZA PŘESNOST

Dejte házení diskem nový rozměr. Zahrajte si diskolf, jeden z nejrozšířenějších sportů s létajícím talířem. Jak už název napovídá, pravidla jsou podobná golfu, jen místo míčku házíte na cíl disk. Jamku představují koše, pokud ale hru teprve zkoušíte, můžete si třeba očíslovat stromy v parku a trefovat se do nich. Čím rozmanitější zvolíte terén, tím zajímavější bude samotná hra.

Diskolf může hrát úplně každý od dětí až po seniory. Potřebujete jenom létající talíř. Chcete-li všakokusit hru tak, jak se má správně hrát, navštivte některé z diskolfových hřišť v České republice, kterých je už více než stovka. Zahrát si můžete třeba v Poděbradech, v Deštné v Orlických horách nebo na Dolní Moravě. Pravidelné turnaje se pak konají na podzim na pražské Ladronce. Tak už začněte trénovat! •

infocentrum.jh.cz

JINDŘICHŮV HRADEC

Procestujte se historií,
poznejte nás lépe.

Pomozte nám testovat novou Prahu

Otestujte novou funkcionalitu Lítačky umožňující kombinovat různé druhy dopravních prostředků.

Každý by měl najít svůj TALENT

Když Adam Gebrian doma kdysi oznámil, že nechce navrhovat domy a sedět za stolem, ale chce architekturu přiblížovat veřejnosti, maminka se usmála: „Tak to jsem ráda, že nebudeš dělat stejnou práci jako táta. Vždycky jsem doufala, že si najdeš něco jiného, něco, co sedí tvému talentu.“

46

INSPIRACE

TEXT: Linda Pacourková FOTO: Jakub Hněvkovský

Everyone Should Find Their Talent

When Adam Gebrian told his parents that he did not fancy sitting at the desk, but rather wanted to make architecture popular, his mother smiled: "I am glad you are not going to do the same work as dad. I have always hoped you would find something else, something that suits your talent."

Adam Gebrian

Český architekt, teoretik, propagátor, kritik architektury a její fanoušek. Za svou aktivitu ve veřejném prostoru získal v roce 2015 titul „Architekt roku“. Je jedním z autorů Centra architektury a městského plánování (CAMP) v Praze. Natáčí také videa, rozhlasové pořady, publikuje články, přednáší, učí, diskutuje, konzultuje, píše knihy a tvoří mapy pro cestování na www.herohero.co/adamgebrian/.

CZ Jste rád, že vás rodiče podpořili?

Samozřejmě, že jsem. Jako profesor na vysoké škole jsem pak pocítil, že společenský tlak na děti je silný. Nevěřila byste, kolik studentů dělá obor, který je vůbec nebaví. Když jsem to s nimi řešil, dostali jsme se k tématům jako: „Dědeček by se zlobil, kdybych nedostudoval...“ Někdo má chuť se tomu postavit a hledat obor, který ho bude bavit. Někdo ale bohužel ne, a tak studuje nebo pracuje v prostředí, které není pro něj.

Přitom už jako děti projevujeme své záliby...

Dítě hledá, nasává jak houba, zkoumá, fantazii se u něj meze nekladou a častokrát tohle všechno škola vymátlá. Najdou se samozřejmě i učitelé, kteří v dítěti uvidí jeho talent a budou se snažit ho všelijak rozvíjet, ale bývají to

EN Are you grateful for the support you got from your parents?

Of course. Years later, as a university teacher, I could see how much pressure we put on children. You would not believe how many kids study fields which they have never liked. When I discuss it with them, they say things like: "Grandpa would be angry if I failed to finish the school..." Some are strong enough to resist it and find a field they like, but some just give in and stay in the field that does not suit them.

Even though we mostly show our inclinations already in childhood...

Children explore things, absorb knowledge like a sponge, have untamed imagination. But school often kills these things. Indeed, there are teachers who can see the talent and help develop it, but mostly, this is left up to parents or friends. During my studies in the US, I met a teacher who asked me four questions: "What can you do?"; "Why are you here?"; "What is your interest?" and "How much do you care about other people's opinions?" – and gave me a week to answer. I realised that I liked working with people and that I preferred interactivity. But that did not go together with the work of an architect. So I started to do popular lectures and talks about architecture. The first two years were really hard; I often went all the way down to my overdraft limit. But I am glad I did it.

When you look at the lives of 20th century architects, the best ones have not studied architecture, they came from different fields. They

simply came and said: "I want to do this!" This is the crucial thing. Some say that you need to be from a rich family, but that is not true. All you need is the zest, will, determination, effort and desire to do something that you will never cease to like. Richard St. John said it in his TED presentation 8 Secrets of Success: "Do it for love, the money comes anyway." And later he added: "And even if it doesn't, you've had a great life." That is not bad either.

Your travel books are no Baedekers. You write about real experience, usually through the eyes of your son. How did your family like living in the Catalan capital?

It was great. My wife had the time to study, and I spent my days looking after our two-year-old →

spíš rodiče nebo kamarádi. Při studiu v Americe jsem narazil na vyučujícího, který mi dal čtyři otázky: „Co umíš?“ „Proč jsi tady?“ „Co tě zajímá?“ „Jak moc ti záleží na tom, co si myslí ostatní?“ Měl jsem týden na ně odpovědět a zjistil jsem, že mě baví práce s lidmi a že mám rád interaktivní věci. To se ale vůbec neslučovalo s prací architekta. Pustil jsem se tedy do propagace, přednášek a přibližoval jsem architekturu lidem. První dva roky byly fakt těžké, když jsem se podíval na svůj stav účtu, kontokorent byl na nule. Ale absolutně nelituji, naopak jsem strašně rád.

Když se podíváte na historii architektů dvacátého století, zjistíte, že ti nejlepší nejsou vystudovaní architekti, ale jsou z jiných oborů. Prostě přišli a řekli: „My to chceme dělat!“ Tohle jsou pro mě zásadní témata. Plno lidí si řekne, že musíte být z bohaté rodiny, ale není to pravda. Potřebujete mít chuť, vůli, odhodlání, nasazení a snahu najít si něco, co vás bude bavit. A věnovat se tomu celý život. Jak říká ve své TED prezentaci 8 tajemství úspěchu Richard St. John: „Dělejte, co vás baví, a peníze přijdou.“ Později k tomu ale začal dodávat: „A když nepřijdou, tak jste aspoň dělali, co vás baví.“ To ostatně taky není tak špatné.

Vaše knihy z cest nejsou klasickým průvodcem. Píšete autentické zážitky, většinou z pohledu svého syna. Jak jste si to s rodinou užili v hlavním městě Katalánska?

Bylo to bezvadné. Žena měla čas na studium a já se celé dny staral o 2,5letého syna Filipa. Viděl jsem veřejný prostor z jiného úhlu, např. když začal syn brečet, protože neviděl přes zábradlí. Překvapilo mě, že ačkoli nikdy nestál →

Adam Gebrian

Czech architecture theoretician, critic, and enthusiast. For his activities in promoting the recognition of public space, he received the 2015 Architect of the Year award. He is a co-founder of the Centre for Architecture and Metropolitan Planning, Prague (CAMP). He produces videos and radio broadcasts, writes articles, gives lectures, teaches, discusses, consults, writes books and draws maps for travellers at www.herohero.co/adamgebrian

na koloběžce, tady se to naučil. A to díky tomu, že je Barcelona perfektně bezbariérová. Není divu, že je světovou mekkou ve skateboardingu.

A kde se synovi líbilo nejvíce? Byla to Barcelona, Lisabon, nebo USA?

V New Yorku. Miluje mrakodrapy a užívá si intenzitu města. Oblíbil si Central Park, kde je kontrast mezi městem, přírodou, dětskými hřišti, mrakodrapy a frmoem. Jeho sen je navštívit Tokio, což si představuje jako Hongkong, kde je plno svítících mrakodrapů. Hodně nás teď tlačí, abychom tam jeli. (Smích)

Architekturu propagujete nějakých 15 let. Zjistil jste, co od ní jako národ očekáváme?

To je dobrá otázka. Obávám se, že očekáváme trvanlivost, bezchybnost, racionalitu, krásu a vlastně úplně všechno. Určitou perfektnost. Existuje projektový trojúhelník, který říká, že na třech vrcholech máme – rychle, levně, kvalitně. Pravidlo je, že můžete mít pouze dva vrcholy. Neexistuje, abyste měla projekt, který je levný, kvalitní, a ještě rychle postavený. Občas slyším politika, který říká: „Bude to hned! A bude to levně!“ a hned vím, co to znamená. (Smích) Když bych to porovnal s jinými zeměmi, tak jako národ nejsme moc připravení na něco nového.

Neexistuje projekt, který je levný, kvalitní, a ještě rychle postavený.

You cannot have a project which would be high quality, cheap and quick.

50

INSPIRACE

son Filip. I could see the public space from a different angle, for instance when my son started to whine because he could not see over the railing. He learned to ride a scooter there because Barcelona is perfectly barrier-free. No wonder it is the global Mecca of skateboarding.

Which place was your son's favourite? Barcelona, Lisbon, or the US?

New York City. He loves skyscrapers and enjoys the intensity of the city. He loved Central Park, the contrast between the city and nature, playgrounds and busy streets. His dream is to visit Tokyo. He thinks it is very much like Hongkong, with illuminated skyscrapers. He keeps pushing us to go there.

You have made architecture popular for 15 years. What do we as a nation expect from architecture?

That is a good question. I am afraid we expect endurance, perfection, rationality, beauty; in fact, we expect everything. Certain perfection. The vertices of the project management triangle are cost, scope, and time. The rule is that you can never have more than two vertices. You cannot have a project which would be high quality, cheap and quick. When I hear politicians say "It can be done promptly and it will be cheap!", I can immediately understand what that means. Compared to other countries, I would say that as a nation, we are not ready to accept new things.

Was it the same in the past? St Vitus Cathedral must have been something new, too.

I don't know. There has always been some resistance to novelties, not just here. There are many stories. But there have been times when we were more tolerant. After 1918, during the development of the new republic, the general feeling was that the new country and young democracy will need a different approach than Austria-Hungary. Architecture was one of the fields which could demonstrate our skill, self-confidence, industrial knowledge, and ability to do new things. And it really happened. The young democracy could identify with it. When you look at structures from that time – schools, hospitals, offices, residential houses – they were among the global highlights in terms of modernity, innovation, and originality. •

Bylo to i v minulosti? Taková katedrála sv. Víta musela být také něco nového...

Nevíme. Podle mě tady alergická kritika na nové věci byla vždycky a nejenom u nás, těch příběhů je spousta. Ano, určité tady byla obdobi, kdy jsme k novým stavbám byli vstřícnější, např. po roce 1918, kdy vznikla samostatná republika. To zde panovala nálada ve stylu jsme nová země, mladá demokracie, pojďme se chovat jinak než za Rakousko-Uherska. Architektura byla jedno z odvětví, které se identifikovalo jako pojďme ukázat, že jsme šikovni, sebevědomí, schopní, industriální, že umíme dělat nové věci. A opravdu se to stalo. Mladá demokracie se s tím identifikovala a když se podíváte na běžné stavby z té doby – školy, nemocnice, úřady, bytové domy – tak byly a jsou na naprosté špičce světové scény z hlediska modernosti, současnosti a novosti. •

RESORT PANSTVÍ BECHYNĚ

DOKONALÝ ODPOČINEK V SRDCI JIŽNÍCH ČECH

UBYTOVÁNÍ
V HOTELU PANSKÁ A V PENZIONU ČERNICKÁ OBORA

NEJSTARŠÍ DEVÍTIJAMKOVÉ
GOLFOVÉ HRŠTĚ

UMĚLECKÉ VÝSTAVY V AREÁLU
ZÁMKU BECHYNĚ

Všechny informace a ty nejlepší ceny
na webových stránkách www.resort-bechyne.cz

PANSTVÍ

BECHYNĚ

Užijte si #mozaikuzazitku v Karlovarském kraji

Karlovarský kraj
Žijeme regionem

TEXT: Lucie Tereková

FOTO: Archiv Živý kraj

Nikoho nepřekvapí, že Karlovarský kraj je proslulý především lázeňstvím. Nachází se zde nejen naše nejznámější lázně Karlovy Vary, ale i Mariánské Lázně, Františkovy Lázně, Lázně Kynžvart a Jáchymov. Byla by ale velká škoda, pokud byste svou pozornost zaměřili jen na lázeňství. Karlovarský kraj toho totiž nabízí mnohem víc!

52

ADVERTORIAL

CZ Jak se říká, sto lidí, sto chutí. Někoho láká příroda, turistika a sportovní zážitky, jiný má rád památky a někoho vábí odpočinek v lázních. Koupelné na tom je, že vše, po čem vaše oči a srdce touží, najdete v Karlovarském kraji. Tak na nic nečekejte, a vytvořte si svou mozaiku zážitků!

ve wellness, špičkovou gastronomii a bohatý kulturní program.

JAKÉ JEDINEČNÉ PROCEDURY VYZKOUŠÍTE JENOM V KARLOVARSKÉM KRAJI?

Právě ty, ke kterým se využívají zdejší přírodní léčivé zdroje, které nemají ve světě obdoby. Třeba v Karlových Varech si užijete uvolňující koupel ve vředelní vodě. V Mariánských

RELAX

Osvěžte tělo i ducha v elegantních lázeňských městech Karlovarského kraje. Lázeňská města s romantickou atmosférou nabízejí léčivé procedury prověřené staletou tradicí i moderní medicínou, ale také relax

Lázních se zase ponoříte do blahodárné minerální koupele s přírodním CO₂ vyvěrajícím ze zdejší půdy. A co se takhle dokonale prohřát v slatinném zábalu ve Františkových Lázních – prvních slatinných lázních na světě? Opravdovou raritou je pak koupel v jedinečné radonové vodě přinášející úlevu od bolesti v Lázních Jáchymov.

AQUACENTRUM AGRICOLA V JÁCHYMOVĚ

Hledáte-li nevšední zážitky, pak zavítejte do unikátního Saunového dolu, který byl inspirován hornickou tematikou a jedinečnou krajinou v okolí Jáchymova.

AQUAFORUM VE FRANTIŠKOVÝCH LÁZNÍCH

Chcete si užít odpočinek i zábavu v největším aquaparku českých lázeňských měst? Vydejte se do Františkových Lázní a užijte si bazény a atrakce pro děti i dospělé.

KLADSKÉ RAŠELINY

Toužíte po čerstvém vzduchu a odpočinku v čisté přírodě? Ve Slavkovském lese přezdívaném smaragdový klenot naší země naleznete oázu klidu v podobě národní přírodní rezervace s naučnou stezkou vedoucí po povalových chodníčcích.

POZNÁNÍ

ZÁMEK KYNŽVART

Je libo romantický zámek jako z pohádky? V malebném parku se ukrývá zámek s nádhernými interiéry. Obdivovat můžete sochy Antonia Canovy, zámeckou jídelnu s galerií předků, slavný Kabinet kuriozit kancléře Metternicha či jednu z nejvýznamnějších zámeckých knihoven v Čechách.

ANDĚLSKÁ HORA

Dotek historie a tajemna ve spojení s krásným výhledem do okolí. Přesně to nabízí romantická zřícenina gotického hradu na skalním ostrohu nedaleko Karlových Varů.

PARK BOHEMINIUM

V Mariánských Lázních spatříte na jednom místě miniatury pozoruhodných staveb z celé České republiky. Nazujte si sedmimílové boty a jako Gulliver na cestách v jediném dni pořídíte společnou fotografii například s Karlštejnem, Bezdězem, Červenou Lhotou nebo minaretem v Lednici.

KLÁŠTERNÍ AREÁL

Architektonickým skvostem je klášterní areál nazývaný Posvátný okrsek, který leží ve městě Ostrov a učaruje milovníkům sakrálních staveb barokní architekturou. K vidění je zde několik kaplí, kostel nebo klášterní zahrada.

KRUŠNOHORSKÉ HORNICKÉ PAMÁTKY NA SEZNAMU UNESCO

Šachty staré stovky let a lesy plné strmých propadlišť nebo podivuhodných kupolí. Řeč je o divotvorné hornické krajině Krušnohoří. Netradičním zážitkem je návštěva krušnohorského podzemí. V helmě a gumácích objevíte pozůstatky těžby třeba v dole Mauritius na Hřebečné nebo ve štole Johannes na Zlatém kopci.

ZÁBAVA

CYKLOSTEZKA OHŘE

Díky mírnému terénu i množství aktivit, které na své cestě uvidíte, patří mezi nejoblíbenější cyklostezky. Prohlédnout si můžete třeba město Cheb, gotický hrad Loket, přírodní památku Svatošské skály nebo Karlovy Vary.

TRAIL PARK KLÍNOVEC

Pevnost horských kol otestujete v Trail Parku Klínovec se soustavou lesních stezek pro začátečníky i drsné jezdce. Užijete si maximální zážitek z jízdy v terénu a přírodě.

VODÁCKÁ OHŘE

Vodáci, vyrazte na Ohři! Nejzajímavější úsek řeky začíná u hradu Loket, odkud pokračuje přes Svatošské skály až do Kyselky. Kromě tábořišť, kempů a půjčoven vodáckého vybavení nabízejí břehy Ohře celou řadu turistických cílů.

FUN ARENA CHEB

Pár kilometrů od Chebu najdete nové zábavní centrum, které si užije celá rodina. Vyzkoušet můžete třeba adrenalinovou jízdu na motokárách nebo jump arénu se spoustou atrakcí. •

Při pobytu v kraji využijte turistickou kartu předplacených služeb Karlovy VARY REGION CARD (www.karlovyvarycard.cz).

www.zivykraj.cz

VZHŮRU ZA ZÁŽITKY

- ♥ dechberoucí vyhlídka
- ♥ jedinečná zoo
- ♥ via ferrata s 16 trasami

Chceš vědět víc?
Naskenuj mě!

DĚČÍN JE ♥ BOŽÍ

Děčín pro turisty

idecin.cz

Labská stezka

Ta nejkrásnější trasa
pro vaše výlety!

České středohoří

Dresden

Děčín
nejníže položené město v ČR

Střekov
nejromantičtější hrad kraje

Velké Žernoseky
nejsevernější vinice v ČR

Roudnice nad Labem
největší zámek v Ústeckém kraji

Hřensko a Pravčická brána
největší pískovcová brána
v Evropě

Velké Březno
nejmladší zámek a pivovar
Březňák

Litoměřice
nejmalebnější město
Českého středohoří

- trasa cyklostezky
- - - alternativní trasa 2A
- - - Podřípský motoráček T5
- - - Středohorský motoráček T4
- - - Zubrnická mušeliní železnice T3
- 🚲 zastávka cyklobusu
- ⚓ přístaviště
- 🏠 přivoz

www.stredohori.cz
www.ceskesvycarsko.cz

Trips Viewed from Above

To have birds' wings and enjoy the vistas. See the red roofs of the villages, vast forest, and ribbons of rivers in the landscape. Many of us have wished we could do that. But we can have it without even losing the ground under our feet. Czechia has seen a boom of lookout towers!

Výlety s nadhledem

Mít křídla jako pták a kochat se výhledy do okolí, které berou dech. Vidět červené střechy vesniček, mohutné lesy a řeky plynoucí krajinou. Přání mnoha z nás, které se docela snadno může vyplnit, aniž bychom přitom ztratili pevnou půdu pod nohama. Česko zažívá rozhlednový boom!

CZ Historie rozhleden na českém území sahá zhruba 200 let do minulosti. Od roku 1800 jich u nás vyrostly stovky – kamenných, dřevěných, menších či větších, designově zajímavých i docela obyčejných. Ta úplně první ale nebyla obyčejná ani zdaleka. Jedná se o Minaret v Lednicko-valtickém areálu, který byl vybudovaný roku 1802. Rozhledny na počátku 19. století byly totiž doménou šlechticů, kteří si vysokými vyhlídkovými věžemi zkrášlovali své pozemky.

PRAŽSKÁ NEJ

Podobně vznikla i Cibulka, třetí nejstarší rozhledna u nás a vůbec →

57
INSPIRATION

EN The history of lookout towers in the Czech Republic goes back some two hundred years. Hundreds of towers have been built since 1800 – made of stone or wood, small ones or big ones, original or quite mundane. The very first one was far from ordinary. It is the Minaret in the Lednice-Valtice Cultural Landscape built in 1802. In the early 19th century, lookout towers were a favourite folly in the parks of the nobility.

THE PRIMACIES OF PRAGUE

The third oldest lookout tower in Czechia, and the oldest in Prague, was built by Prince-Bishop Leopold Linhart Thun in Košíře in 1820. After he rebuilt the local manor called Cibulka (Little Onion) into a luxurious palace, and had the surrounding area converted into a romantic park with statues, the only thing left to add was a lookout tower. It is a 13-m artificial castle ruin. Thanks to the care of local inhabitants, you can visit it today to enjoy the vista of the neighbourhoods of Motol, Řepy and Kotlářka. Under the lookout tower, you can admire an artificial grotto called Dante's Hell and a small lake with a bridge and a statue of the goddess Diana.

On a trip to Prague, you should not miss another unique place – the Žižkov TV tower which overlooks the whole area. It is considered the highest lookout tower in the Czech Republic. The lookout platform located →

nejstarší rozhledna na území hlavního města. Roku 1820 ji nechal postavit kníže a biskup Leopold Linhart Thun v pražských Košířích.

Nechal nejprve přestavět zdejší usedlost na honosné letní sídlo, vybudoval park se sochami v duchu romantismu a postavil rozhlednu Cibulku. Budova dostala podobu 13m vysoké umělé hradní zříceniny. Díky péči veřejnosti dodnes nabízí výhled na Motol, sídliště Řepy a Kotlářku, byť trochu omezený vegetací, která za dlouhá léta značně povyrosla. Přímě pod rozhlednou se pak nachází uměle vytvořená jeskyně zvaná Dantovo peklo a malé jezírko s mostem a sochou bohyně Diany.

Při výletě do Prahy nesmíme opomenout ještě jedno rozhlednové nej. Žižkovský televizní vysílač, výrazná dominanta města, je považován za nejvyšší rozhlednu v České republice. Kabina s panoramatickým 360° výhledem se nachází ve výšce 93 metrů. Se svou celkovou výškou 216m a specifickou architekturou vzbuzuje vysílač u obyvatel Prahy dodnes prudké emoce. Vybudován byl v letech 1985–1992 podle návrhu architekta Václava Aulického a krom vyhlídky tu najdete

i unikátní hotel. Spali jste už někdy ve výšce 70 metrů nad zemí?

CÍSAŘOVA VYHLÍDKA

Zlomový okamžik v historii rozhleden nastal se vznikem Klubu českých turistů v 80. letech 19. století. Lidé se začali více zajímat o svou zemi a hojně se věnovali pěší turistice. Vzniklo neuvěřitelné množství rozhleden, které však byly vyráběny především ze dřeva, a tak dlouho nevydržely. Ty skutečně zdařilé byly později znovu postaveny z odolnějších materiálů. Z této éry pochází rozhledna na Svatém Hostýnu u Bystřice pod

ŽIŽKOVSKÝ VYSÍLAČ
ŽIŽKOV TV TOWER

ROZHLEDNA BÁRA
NEDALEKO CHRUDIMI
THE BÁRA TOWER
NEAR CHRUDIM

58

INSPIRACE

Lookout Dwarf

Did you know that 4 metres is the minimum height for Czech structures to be acknowledged as lookout towers? For instance, the Semenec tower near Týn nad Vltavou only just meets the criterion but offers a beautiful view of the confluence of the Vltava and Lužnice Rivers.

93m above the ground offers a 360° view. With its 216m of total height and specific architecture, the tower has never ceased to provoke strong emotions. It was designed by Václav Aulický and built in 1985–1992. The tower also includes a unique hotel. Have you ever slept 70m above the ground?

THE EMPEROR'S LOOKOUT

The founding of the Czech Tourist Club in the 1880s meant an important impetus for lookout tower construction. As more and more people began to explore their homeland, an incredible number of lookout towers was built. Most of them were made of wood and did not last very long. But many very interesting ones were built from more durable materials. One of the lookout

Hostýnem. Vznikla na vrchu zvaném Svatý Hostýn v rámci oprav místního chrámu. V době výstavby se zde zastavil i sám císař František Josef I., který se dotkl základního kamene a podepsal zakládající listinu rozhledny. Dovolil dokonce, aby věž nesla jeho jméno. K jejímu otevření došlo 14. září 1898. Rozhledna se tyčí do výšky 15 metrů. Uvidíte z ní Svatý Kopeček u Olomouce, Jeseníky, Zlín a za příznivých podmínek dohlédnete až na Pálavu či slovenské Tatry.

MODERNA VE VÝŠINÁCH

Rozvoj rozhlednové turistiky přerušily ve 20. století dvě světové války a nepříznivá politická situace. Od sametové revoluce však můžeme prohlásit, že zažíváme skutečnou rozhlednovou renesanci. A zatímco dříve se stavěly čistě účelově, s cílem rozhlížet se, dnes najdeme i opravdové designové skvosty.

V lesích města Chrudim, nedaleko lanového parku, stojí rozhledna Bára. Atypická konstrukce má tvar trojbokého komolého jehlanu a podle autora Martína Rajniše se jedná o světový unikát. Lehká a vzdušná kostra rozhledny →

towers built in that era is the one on the Svatý Hostýn mountain near Bystřice pod Hostýnem. It was constructed during the renovation of the nearby church. Emperor Franz Joseph I himself visited the construction site, touched the foundation stone, and signed the foundation deed. He even allowed the tower to be named after him. It was opened on 14 September 1898. It is 15m

high and allows a view of the Holy Hill near Olomouc, the Jeseníky range or Zlín. If you are very lucky, you will see as far as Pálava or the Tatras.

HIGH-RISE MODERNITY

The development of the network of lookout towers was interrupted by the two world wars and the unfortunate political regime. But the Velvet Revolution in 1989 launched a new era of renaissance. While the former towers were built simply, just to offer the view, many of the modern ones are real jewels of design.

In the woods around Chrudim, near the ropes course, is the tower called Bára. The unique structure was designed by Martin Rajniš. →

Vyhlídkový trpaslík

Věděli jste, že čtyři metry jsou v Česku minimální výška k tomu, aby byla věž uznána jako rozhledna? Tento parametr splňuje například Semelec u Týna nad Vltavou. I přes malou výšku je z jeho ochozu nádherný výhled na soutok Vltavy a Lužnice.

je vyrobena z modřínového a dubového dřeva. Vyhlídková plošina se nachází 15 metrů nad zemí. Nabízí krásný výhled na Železné a Orlické hory a Krkonoše.

Instalatérský hák, dětská židlička či skokanský můstek. Rozhledna Salaš u Uherského Hradiště připomíná každému něco jiného. Všichni se ale shodují, že se jedná o skutečně originální stavbu. Rozhlednu nechal na svém pozemku postavit soukromý investor podle návrhu Jana Smékala. Oficiálně se prý jedná o dvě do sebe zaklesnuté sedmičky, na jejichž vrcholech najdeme i dvě vyhlídkové plošiny. První ve výšce 15 m, druhou o 5 metrů výše. Dohlédnete odtud až na kostelní věže Velehradu, jednoho z nejvýznamnějších poutních míst u nás.

ROZHLEDNA KŘÍŽOVÁ
HORA NA ORLICKU
THE KŘÍŽOVÁ HORA
TOWER IN THE ORLICKO
REGION

60

INSPIRACE

ZASLOUŽENÁ ODMĚNA

S poutními místy jsou rozhledny vůbec velmi často spojovány. Na místě původního poutního kostela stojí například rozhledna Křížová hora, tyčící se nad městečkem Červená Voda na Orlicku. Místní sem rádi chodili na výlety, dokud ještě zdejší kostel stál. Po jeho zničení zatoužili lidé z okolí po vyhlídkové věži, která by nahradila věž kostelní i s jejím výhledem.

Dnešní rozhledna má celkovou výšku 25 metrů a vyhlídková plošina se nachází ve 22 metrech. Za dobrých podmínek dohlédnete až ke Králickému Sněžníku. Při stoupání k vyhlídce můžete napočítat 130 schodů. A přesně to je jedno z kouzel rozhleden. Po těžké dřině přichází odměna v podobě překrásných výhledů. Vlasy vám rozčechrá vánek a vy jednoduše stojíte, oddechujete a kocháte se. Tady nahoře víte, že to stálo za to. •

Na Orlicko se můžete vydat vlaky Leo Express.
Jízdenky koupíte na www.le.cz.

You can take a Leo Express train to the Orlicko region.
Buy your ticket at www.leoexpress.com.

It has the shape of a triangular frustum and its framework made of larch and oak wood feels very light and airy. The lookout platform is 15m above ground and offers magnificent views of the Železné Hory, Orlické Hory and Krkonoše mountain ranges. Plumbing hooks, high chair, or ski jump. The shape of the Salaš tower near Uherské Hradiště inspires a number of associations. But all agree that it is a truly unique structure. It was designed by Jan Smékal and built by a private investor on his own property.

The shape is supposed to represent two interlocking sevens with the crossbars serving as lookout platforms. One is 15m high, the other 5m higher. You can see the church towers of Velehrad, one of the most important pilgrimage sites in Czechia.

TREAT WELL DESERVED

Pilgrimage sites and lookout tower simply go together. The Křížová Hora tower looming over the town of Červená Voda in the Orlické Hory mountains stands on the spot of a former pilgrimage site which was a frequent destination of trips and walks. After the church was demolished, the locals wanted to have the beautiful view back.

The current tower is 25m high. You can see as far the Králický Sněžník mountain. The way to the lookout platform covers 22 metres and 130 steps. That is one of the charms of lookout towers. To get the marvellous vista, you need to show considerable effort. And then you can let the wind blow in your hair, breathe heavily and enjoy the view. It is always worth it. •

ZLÍN VZNIKL NA RÝSOVACÍCH PRKNECH NEJLEPŠÍCH ARCHITEKTŮ A URBANISTŮ SVÉ DOBY.

foto: Jiří Novosád

Funkcionalistická architektura,
kolébka české průmyslové revoluce,
město v zahradách.
To je Zlín – Baťův americký sen.

www.ic-zlin.cz

zlín. město
nekonečných
možností

Východní Morava vás zve do Zlína

– města designu a filmu

**ZLIN
DESIGN
WEEK** *FOR ALL*

3.–10. 5. 2023

**ZLÍN
FILM
FESTIVAL**

**1 – 7/6
2023**

63. mezinárodní
festival filmů
pro děti a mládež

www.zlinfest.cz

Pojďte si zaspportovat a pomoci dětem

CZ Akce Porubáci sportují, která se uskuteční v termínu 21.–22. 4. 2023 v Ostravě-Porubě, nabízí program pro celou rodinu. Součástí bude Charitativní běh Křídla dětem, závod na kolečkových bruslích Ostrava na kolečkách nebo závod na kolech Porubajk.

Přidejte se k nám do týmu Leo Express, a přispějme společně na dobrou věc! Charitativní běh nebo Jarní sbírku můžete podpořit také leo kredity, které převedeme na účet nadačního fondu. Jak na to, vám rádi poradí naši operátoři zákaznické péče.

Pokud není běh pro vás to pravé, případně to máte do Poruby daleko, můžete až do 31. 5. 2023 přispět do jarní sbírky Nadačního fondu Křídla dětem. Ten pomáhá nemocným dětem v nemocnicích po celém Česku. •

www.behkridladetem.cz

64

ADVERTORIAL

FOTO: Shutterstock.com

Do Sport and Help Children

The event Porubáci Sportují is planned on 21 – 22 April 2023 in Ostrava-Poruba. It offers activities for the whole family. It will include the charity run Křídla Dětem (Wings for Kids), a rollerblade race, or the Porubajk bike race.

Join our Leo Express team in helping a good thing! Or you can support the charity run or the Spring Collection with your LE credits which you can exchange for money for the foundation. Our client service operators will be happy to assist you.

If you are not particularly keen runners or you live too far from Poruba, you can donate to the Křídla Dětem Spring Collection until 31 May 2023. The fund is set up to help ill children in hospitals all over Czechia. •

www.behkridladetem.cz

Soutěž o pořádný dům

Taky mi říkali, že to nemůžu vyhrát. Že v dnešní době není nic zadarmo. Prý zbytečná ztráta času taková soutěž.

To mě ale neodradilo. Šel jsem si za svým a získal materiál na stavbu domu zdarma. **Zdivo, střešní tašky, dlažbu i líčové zdivo.** Teď si s rodinou užívám pohodu ve vlastním.

Chcete vyhrát? Jděte na **porotherm.cz**

**Zdivo, jak má být.
Stavte pořádně. Porotherm**

**NASKENUJTE
PRAVIDLA
SOUTĚŽE**

Romča
SCRUM master

Ondra
SW inženýr

Mira
SW inženýr

Pavel
SQA inženýr

Každá skvělá práce začíná představou, jak by měla vypadat.
Dokonalé kanceláře už máme!

Programátoři v Olomouci, už nám chybíte jen vy!

www.vysivame.software
kariera@edhouse.cz

Máme dost pro všechny

OLOMOUČ

Najdete u nás nejlepší bar v ČR i restauraci
hodnocenou líp než pražský Alcron.
Nečekáme, že budete jen tak uzobávat.

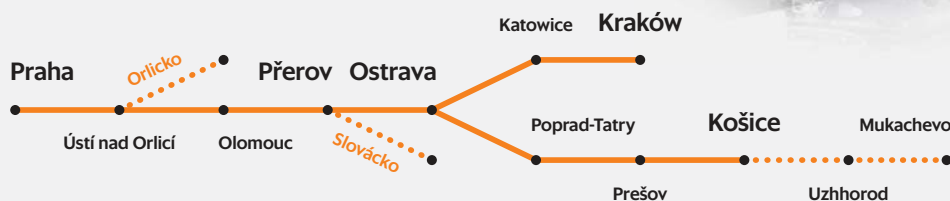
Vyberte si z desítek stylových
kaváren a bister, ochutnejte jídla
podle tradičních hanáckých receptů.

Předkrm servírujeme už teď na

tourism.olomouc.eu

Naše spoje Our connections

Lidé zapomínají, my ne!

MEDIÁLNÍ ARCHIV
powered by newton media

www.medialniarchiv.cz

Unikátní databáze mediálního obsahu

Prvních 7 dní zdarma

- ✓ média od roku 1996
- ✓ 400 tištěných zdrojů
- ✓ 90 televizních a rozhlasových stanic

NECHTE SE SVÉZT VSTŘÍC NOVÝM ZÁŽITKŮM

Probudte své tvořivé já a staňte se na jeden den umělcem s ArtMoment v Praze, Brně a Ostravě.

Art Moment

WWW.ARTMOMENT.CZ

NEWS

NOVINKY

Leo Express

70

NOVINKY

VÝHODNÉ CESTOVÁNÍ PRO FIRMY A JEJICH ZAMĚSTNANCE

Náš věrnostní program Corporate a Corporate Family umožňuje firmám nákup na fakturu za zvýhodněných podmínek a také dvojitý cashback pro soukromé cesty zaměstnanců. Představili jsme novinky, díky kterým toho se svým korporátním účtem můžete zvládnout ještě více! Veškeré změny najdete po přihlášení do účtu v sekci Firemní účet na webu i v naší aplikaci:

- zobrazení aktuálně dosažené slevy a ročního obrátu
- možnost stáhnout si měsíční vyúčtování a změnit fakturační e-mail
- nastavení disponenty pro platbu na fakturu
- zobrazení seznamu přiřazených kumulativních kódů se zůstatky a expirací

Pro více informací a registraci do korporátního programu navštivte le.cz/korporati.

CONVENIENT BUSINESS TRAVELLING

Our loyalty programmes Corporate and Corporate Family allow companies to invoice purchase services and enjoy favourable conditions. Their employees receive double cashback on their private journeys. Now your corporate account offers even more! Please, log in to your account and check all the changes in the Corporate Account section.

- Display your current price reduction rate and your annual spendings
- Download your monthly bills or change the invoice e-mail
- Adjust authorisations for invoice payments
- Display a list of cumulative codes with the balance and expiration data

For more information or corporate programme registration, visit www.leoexpress.com/en/about-us/for-companies/corporate-program

VLAKEM BEZ BARIÉR

Záleží nám na tom, aby s námi mohli všichni cestovat bez bariér. Cestující na ortopedickém vozíku nově nemusí svou cestu naším vlakem hlásit prostřednictvím e-mailu, jako tomu doted bylo u všech dopravců. Po zakoupení jízdenky automaticky zařídíme vše potřebné pro bezpečný nástup a výstup. Držitelé průkazů ZTP a ZTP/P s námi navíc cestují prakticky zdarma. Jízdenku zakoupí se 75% slevou a po jejím projetí získají 25 % z plné ceny zpět v leo kreditech.

ACCESSIBLE TRAINS

We care about the convenience and comfort for all our passengers. Wheelchair users no longer need to announce their journeys in advance by e-mail. After they purchase a ticket, we will take care of their safe and convenient boarding. Passengers with disability certificates ZTP or ZTP/P travel nearly for free – they can use the 75% price reduction on their ticket, and after their journey, they receive 25% of the full price in leo credits.

FOTO: Shutterstock.com

Foto: Shutterstock.com

PŘÍSTUPNOST MOBILNÍ APLIKACE PRO NEVIDOMÉ

Dostupnost cestování pro všechny je naší prioritou. Proto jsme naši aplikaci zpřístupnili i pro cestující se zrakovým postižením, kteří mohou pomocí hlasového ovládání snadno nakoupit své jízdenky. Aplikace u výběru sedaček uživateli napoví, jestli je vybrané místo u okna nebo v uličce.

MOBILE APPLICATION FOR THE PARTIALLY SIGHTED

Accessible travelling for all is our utmost priority. We have made our application accessible to our visually challenged passengers who can now buy their tickets easily with the voice control feature. The application advises the user whether they have selected a window seat or an aisle seat.

Aplikaci si snadno stáhnete na le.cz/app.
Download the app from
www.leoexpress.com/en/about-us/mobile-app

Ajtákoví na dráze nuda nehrozí

Sednout do vlaku, připojit se na internet a cestou do Ostravy zhlédnout pár dílů oblíbeného seriálu. Pro nás samozřejmost, pro něj občas zdroj bezesných nocí. IT specialista Leo Express Michal Havlíček už osmým rokem dělá vše pro to, abychom i ve vlaku mohli světem jedniček a nul brouzdat tak, jak jsme zvyklí. Jaké výzvy to přináší, si většina z nás neumí představit.

TEXT: Petr Manuel Ulrych FOTO: archiv Michala Havlíčka

IT Guy on the Railways is Never Bored

72

PŘEDSTAVUJEME

Sit back on the train, connect to the Internet, and watch a few episodes of your favourite show on the way to Ostrava. We take it for granted, but for him, it is a matter of many sleepless nights. Leo Express IT specialist Michal Havlíček has worked for eight years to let us browse the world of zeros and ones. Most of us cannot even imagine the challenges that he faces.

CZ Michalova předchozí kariéra se dá shrnout takto: víceleté gymnázium v Jindřichově Hradci – semestr na Fakultě jaderné a fyzikálně inženýrské ČVUT v Praze – pokusy o výuku na základní škole během studií na Pedagogické fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích – epizoda u lokálního poskytovatele internetu – devět let v IT jedné z pražských nemocnic. „Po devíti letech v nemocnici začala převažovat rutina. Proto když mi tehdejší šéf IT ‚hodil lano‘ s tím, že tady nuda nehrozí, neváhal jsem,“ naznačuje Michal, jak se dostal k práci na železnici. „V Leo Express ajtáček nastoupí do vlaku, který nestaví. Když se člověk dostane do stavu, kdy je spokojený s tím, jak vše funguje, objeví se nová technologie, která posune nároky uživatelů na vyšší úroveň,“ vysvětluje Michal, čím je pro něj současná práce atraktivní.

Musí umět zprovoznit nefunkční tiskárnu, reinstalovat mobilní telefon, domluvit stávajícímu počítači, zajistit ochranu dat, ale také ovládat veškerá zákoutí datové infrastruktury ve vlacích i kancelářích. A to prakticky kdykoli. „Když mi v deset večer přijde notifikace od stevardů, že ve vlaku nefunguje internet, samozřejmě

je – a tím ani cestující – v tom nenechám, i když mám po pracovní době,“ říká Michal. Spolupracuje také s programátory i s „marketáky“, kteří se starají o firemní webové stránky. Především se ale snaží našim cestujícím nabídnout co nejlepší internetovou konektivitu. „Každý si chce pustit online video, prohlédnout Instagram nebo TikTok. A to ve chvíli, kdy je vlak plný, není úplně legrace,“ dává nahlédnout do zákulisí své práce jeden ze dvou IT specialistů Leo Express. „Když jsem před osmi lety začínal, dostávali jsme do vlaku až 5 Mb/s,

CZ → což na tehdejší dobu na mobilní připojení bylo fajn. Dnes jsme ve špičkách na desetinásobku. To je na první pohled hezké, jenže aktivně připojených cestujících bývají v takových chvílích i dvě třetiny, tedy zhruba 150," demonstruje vývoj Michal. Leo Express chystá přechod ze 4G na 5G, což by mělo znamenat další navýšení konektivity ve vlacích. Firma ale pamatuje i na pasažéry, kteří se k internetu připojují přes vlastní datové připojení. „Vlak je plechová skříň a má pokovená okna, což možnosti využívání mobilního signálu omezuje. Proto pracujeme na projektu opakovačů mobilního signálu," poodhaluje Michal některé z chystaných novinek.

Pokud jde o volný čas, boří Michal zažitou představu o ajetácích. „Období, kdy jsem přišel z práce a sednul na pár hodin k počítačovým střílečkám, mám už dávno za sebou. Raději se věnuji svému šestiletému synovi nebo chodím na houby v České Kanadě, do které jsem se vrátil," vysvětluje Michal, mimo jiné také vášnivý lyžař, hokejista a rockový fanoušek. •

Michalův běžný den

analýza notifikací ze všech IT systémů

náprava mimořádných situací

IT pomoc oddělením napříč firmou

vylepšování interních systémů a zákaznických služeb

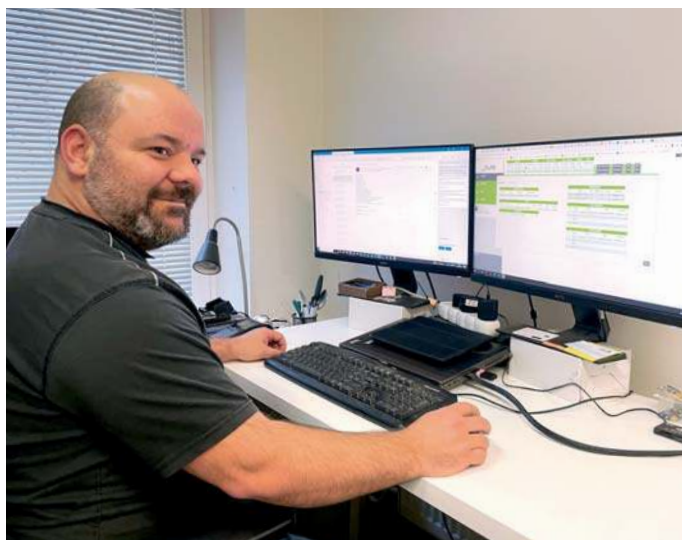
Michal's Ordinary Day

analysis of notifications from all IT systems

adjustment of defects

IT support for all departments

hardware and software development planning

EN After the grammar school in Jindřichův Hradec, Michal spent one semester at the Faculty of Nuclear Sciences and Physical Engineering, Prague. Then he switched to the Faculty of Education, České Budějovice and worked as a teacher at a primary school. He worked shortly for a local internet connection provider and then spent nine years in the IT department of a hospital in Prague. "After nine years in the hospital, I was tired of the routine. So, when the Leo Express IT manager lured me saying that I would never get bored, I did not hesitate," says Michal. "In Leo Express, I boarded a train that →

Michalovo alter ego: ve volných chvílích je z něj vášnivý lyžař, hokejista či rockový fanoušek

Michal's alter ego: in his free time, he is a passionate skier, hockey player or rock fan

EN → never stops. Whenever I get the impression that things work the way they should, there comes a new technology which shifts the demands of our clients a level higher," explains Michal.

Michal has to be able to fix a broken printer, reset a mobile phone, persuade computers to work correctly, ensure sufficient data protection, but also understand the secret corners of data infrastructures in the trains and offices. And he has to do that at any time. "When I get a notification at 10 p.m. that the internet is not working on the train, I cannot leave the crew and the passengers high and dry, even though it is long after my working hours," says Michal. He also collaborates with programmers and market specialists who take care of the corporate website. But his main task is to provide our passengers with excellent connectivity. "Everyone wants to watch videos online, check their Instagram or TikTok. But when the train is full, this is not easy to manage." Michal is one of two Leo Express IT specialists.

"When I started eight years ago, we managed to have 5 Mb/s per train, which was a fine rate at that time. Today, we have to manage ten times more at peak times. It might not be clear at the first sight, but there are usually about 150 passengers connected to the internet," explains Michal. Leo Express is

planning to upgrade from 4G to 5G to improve onboard connectivity. But the company also considers those who prefer to connect using their own data tariff. "The train is a tin box with metallized windows, which reduces the capacity to use mobile signal in it. That is why we need to design a system of mobile signal boosters," says Michal.

In his leisure time, Michal does not quite fit the general ideas about IT people. "The times when I got back from work and spent several hours playing computer games are over. I prefer to spend time with my six-year-old son, or I go mushroom picking near my home in the Bohemian Canada." He also loves skiing, ice hockey, and rock music. ●

BLESK

AKČNÍ PŘEDPLATNÉ DENÍKU BLESK

Každý den pohodlně až do Vaší schránky!

Všechny akční nabídky
předplatného najdete na
www.ikiosek.cz/blesk

Obrázky jsou ilustrační. Akce je určena pouze pro nové předplatitele. Nabídka platí pouze pro objednávky doručované na území České republiky. Tuto akci pořádá společnost CZECH NEWS CENTER, a.s., IČ 02346826, se sídlem Komunardů 1584/42, 170 00 Praha 7. Podmínky pro dodávku periodického tisku formou předplatného, kterými se řídí práva a povinnosti při poskytování předplatného, a informace o zpracování osobních údajů jsou uveřejněny na internetové stránce www.cncenter.cz/predplatne.

Datujte

a volejte výhodně

299 Kč

179 Kč

Pořídíte na o2.cz.

Inteligentní síť **O₂**

76

INZERCE

CESTOVNÍ NEVOLNOST?

KINEDRYL®

*Léčivý přípravek k předcházení
a léčbě cestovní nevolnosti
pro dospělé a děti od 2 let.*

**50
LET
NA TRHU**

Lék k vnitřnímu užití. Pečlivě čtěte příbalovou informaci.

www.kinedryl.cz / www.novartis.cz

Kinedryl® is used to prevent and treat nausea and vomiting while travelling (car, train, airplane, ship). Each Kinedryl tablet contains moxastine teoclate 25 mg and anhydrous caffeine 30 mg. Intended for internal use. Read carefully the package leaflet.

DEJTE **MODROU** ZÁBAVĚ

• BAZÉNY • TRAMPOLÍNY • VÍŘIVKY • DĚTSKÁ HŘIŠTĚ • HOUPAČKY

SLEVA 300 Kč
při nákupu nad 4 000 Kč
kód: **MXL300**

SLEVA 500 Kč
při nákupu nad 6 000 Kč
kód: **MXL500**

Platí do 15. 7. 2023

a užijte si **LÉTO NAPLNO**

Produkty zakoupíte na www.marimex.cz.

Chyby v tisku vyhrazeny. Všechny fotografie jsou pouze ilustrační.

MARIMEX
Moře zábavy

Sdílejte a vyhrajte

Sdílejte své fotky s hashtagem #leoexpress na Instagramu a vyhrajte 1 000 leo kreditů. Každé tři měsíce vybíráme vítěze a kromě něj zveřejňujeme i další povedené snímky.

Share and Win

Share your photos on Instagram with the #leoexpress hashtag to win 1,000 leo credits. We choose a winner every three months and we publish the picture along other fine images.

78

FOTOSOUTĚŽ

VÍTĚZ VYDÁNÍ
WINNER OF THE EDITION

FOTO: @prague_transport_photo

FOTO: @kluci_ze_sumperska

FOTO: @kolejowy_piotrek

FOTO: @mamatheoska

FOTO: @olciak_na_tropie

Katovice

Černá perla Polska

TEXT: -pto- FOTO: Slezská turistická organizace

Hornoslezská metropole sice stále nepatří mezi nejznámější turistické destinace v Polsku, ale originální a tradiční kuchyně, silné nářečí s mnoha germanismy a bohemismy, a především miliardové investice v poslední dekádě, fascinují čím dál tím víc milovníků neobjevených a zajímavých míst.

80

ADVERTORIAL

Katowice - The Black Pearl of Poland

The capital of Upper Silesia might not be on the list of most popular Polish destinations, but the original traditional cuisine, distinctive dialect with many German and Czech borrowings, and especially the generous investments over the last decade attract increasing numbers of explorers.

CZ Fascinující historie města má mnoho společného s nedalekou Ostravou. Když obci Kattowitz propůjčil v roce 1865 pruský císař Vilém I. městská práva, velká část dnešní historické zástavby již stála. Obdivovat ji můžete především v okolí ulice Mariacka, ze které se stala v posledních letech nová „Stodolní“ s pestrým výběrem podniků všech cenových kategorií. Po první světové válce, kdy po třetím polském povstání město připadlo obnovenému Polsku, jej ovládl elegantní modernismus, zatímco po příchodu socialismu tradiční paneláková výstavba, jež obklopile zdejší uhelné doly a fabriky.

Genius loci Katovic nejlépe načerpáte v úžasné Slezském muzeu vystaveném přímo v komplexu černouhelných dolů. Odtud si projdete rozsáhlý prostor nazvaný Zóna kultury, který zahrnuje jeden z nejmodernějších koncertních sálů v Evropě (NOSPR), Kongresové centrum s parkem přímo na střeše a možná nejvýznamnější objekt polského socialistického inženýrství – halu Spodek, česky „podšálek“. Akustiku tohoto „létajícího talíře“ pro 11 000 návštěvníků si každoročně vyzkouší mnoho hudebních hvězd včetně Stinga, Erica Claptona nebo třeba Robbieho Williamse.

Pokud se odtud vydáte přes kolosální kruhový objezd zpět do centra, minete nejdřív pomník třech slezských povstání, která rozdělila v roce 1921 Horní Slezsko mezi Německo a Polsko, a následně jeden z největších panelových domů v Evropě, který má dokonce status samostatného sídliště. Gigant dokončený v roce 1972 není k přehlédnutí a bydlí v něm téměř osm stovek lidí.

Stylový oběd nebo kávu pak nabídne buď eklektický Rynek s lehátky pod palmami, anebo světově unikátní hornické sídliště Nikiszowiec, kam dojedete autobusem č. 900. Objednejte si „roladu z kluskami“ a pořádně si užijte černou perlu Polska. •

EN Its fascinating history parallels that of Ostrava. In 1865, when the Prussian Emperor William I granted municipal rights to the village of Kattowitz, most of its historical buildings were already there. You can admire the neighbourhood of Mariacka Street, the centre of entertainment with a range of outlets. After World War I and the Greater Poland uprising, the town became a part of the renewed Polish state and developed in the elegant modernist style. During the socialist era, the centre with the coal mines and factories was encircled by typical concrete panel houses.

To get the best sample of Katowice's genius loci, visit the Silesian Museum built right in the middle of the coal mining area. You can explore the large area called the "Cultural Zone" with one of the most advanced concert halls in Europe (NOSPR), the Congress Centre with a roof garden, and perhaps the most notable building of the Polish socialist engineering – the Spodek (Saucer) Hall. The acoustics of this "flying saucer" which can seat 11 thousand people attract global stars, such as Sting, Eric Clapton, or Robbie Williams.

If you go from the giant Katowice Roundabout to the city centre, you will pass the Silesian Insurgents' Monument in memory of the events that split Upper Silesia between Poland and Germany in 1921. On the other side of the road, you cannot overlook the Super Unit, one of the biggest residential buildings in Europe. Built in 1972, it houses nearly eight hundred people.

You can have a stylish lunch or coffee break at the Rynek with loungers under palm trees, or in the unique mining neighbourhood of Nikiszowiec

where you can get by bus no. 900. Order "rolada z kluskami" and enjoy the Black Pearl of Poland. •

Na nádor rakoviny prostaty může upozornit náhoda

CZ Protonová radioterapie – unikátní léčba rakoviny je českým pacientům dostupná již desátým rokem. Pražské Protonové centrum otevřelo své dveře prvním onkologickým pacientům již v roce 2012. Od té doby se jich zde léčilo více než 10 000. V čem tedy tkví hlavní přednosti protonové léčby a pro které diagnózy se hodí? Na to odpovídá doc. MUDr. Jiří Kubeš, Ph.D., ředitel zdravotního úseku Protonového centra.

Pane primáři, jaký je princip a hlavní výhody protonové léčby?

Protonová léčba funguje na základě protonů. Ty mají, na rozdíl od fotonů používaných při konvenčním ozařování, zcela jiné fyzikální vlastnosti. Díky těmto vlastnostem je možné protonový paprsek přesně zacílit přímo do nádoru, a významně tak snížit ozáření okolních zdravých tkání a orgánů. Díky tomu se snižuje i riziko vzniku nežádoucích účinků léčby, a tím i dopad léčby na kvalitu života pacienta v jejím průběhu i po skončení.

Jaké diagnózy léčíte v Protonovém centru?

Dlouholeté zkušenosti, sdílené i s kolegy ze zahraničí, špičková technologie i naši renomovaní lékaři spolupracující s fyziky, to vše nám umožňuje léčit nádory hlavy a krku, maligní lymfomy, nádory plic či centrální nervové soustavy, vybrané nádory zažívacího traktu nebo sarkomy. Zcela ojedinělých výsledků však dosahujeme v léčbě karcinomu prostaty a rakoviny prsu u žen. Mezi naše pacienty patří i děti.

Zmínili jste úspěšnou léčbu mužů s karcinomem prostaty. Jaký vliv na kvalitu života mužů má právě protonová terapie?

V ČR jsou dostupné všechny metody léčby tohoto onemocnění. Pacienti tedy mají volbu. Zásadní rozdíl je v tom, jak moc je ten konkrétní typ léčby náročný pro pacienta a kolik má nežádoucích účinků. V akutní fázi léčby volíte mezi týdenní hospitalizací, několikaměsíční rekonvalescencí a pracovní neschopností v případě operace anebo v případě protonové terapie pět návštěv bez hospitalizace a s možností pokračovat v zaměstnání. Léčba u nás je velmi šetrná a má minimum nežádoucích účinků. Pacienti mají po protonové léčbě vysokou kvalitu života a riziko impotence, které je po chirurgické léčbě velmi vysoké, je zde naopak velmi nízké. Inkontinence, tedy únik moči, se po protonové léčbě karcinomu prostaty časného stadia téměř nevyskytuje a riziko jejího vzniku je menší než 1 %.

Je protonová léčba hrazena zdravotními pojišťovnami?

Ano, Protonové centrum má smlouvu se všemi českými zdravotními pojišťovnami, protonová léčba je tak hrazená a dostupná všem pacientům z celé ČR. •

TEXT: Kateřina Krejbichová
FOTO: archiv PTC
www.ptc.cz

PROTON
THERAPY
CENTER

LÉČÍME
RAKOVINU

POLISH
TOURISM
ORGANISATION

EVROPSKÉ HRY 2023

KRAKOV A MALOPOLSKO

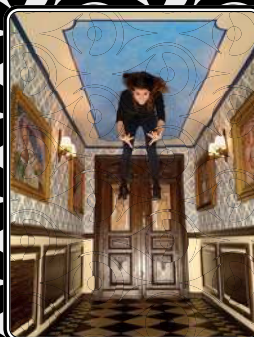
21.6.–2.7.2023

■ www.ie2023.polska.travel

MUZEUM FANTASTICKÝCH ILUZÍ

MUSEUM OF FANTASTIC ILLUSIONS

Nejzábavnější muzeum v Praze!
The funniest museum in Prague!

www.muzeumfantastickychiluzi.cz